

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul III Nr. 114

Simbătă 20 octombrie 1973

12 pagini și suplimentul

„Științe sociale” — 1 leu

Elevi ai Liceului din Fierbinți, lucrând la sortatul strugurilor, la I.A.S. Urziceni.

RECOLTÎND

Parcă mai strălucitoare ca niciodată, actuala toamnă și-a deschis din nou catalogul nevăzut; și mii de elevi ai patriei, alături de studenți și de cadre didactice, au răspuns și în acest an „Prezent!” la strînsul recoltei. Timp de două săptămîni, lanurile de porumb, livezile cu crenșugile aplecate de rod, grădinile de legume și tarlalele imense ale viilor mirosind a razachie și tîmboasă au fost pline de risetul, de larma lor tinerească. Mîinile harnice ale elevilor, deprinse cu condeiul și cu întoarcerea paginii de carte, au trimis la adăpost în hambare ori spre piețe mii și mii de tone din roadele acestui pămînt.

Acum, elevii s-au întors în sălile de clasă, în laboratoare și atelier-școală. Toamna le-a înscris în catalogul vredniciei o notă bună. Aici așteaptă alte cataloage, alte viitoare note. Au miinile mai aspre,

palmele unora dintre ei sînt împănate, poate, cu bătătură produse de îndărătnicia știuleților, de coșurile și lăzile transportate. Brațele, trupurile lor au cîștigat, însă, un plus de vigoare — vigoarea pe care ți-o dă munca fizică.

În această importantă campanie, elevii noștri au adus școlilor și veniturii bănești. Dar, beneficiul cel mai însemnat, cum își poate da seama oricine, este deprinderea cu munca fizică, ridicarea acesteia în ochii lor pe cea mai înaltă treaptă a cinstirii.

Sămînța dragostei de muncă aruncată acum în sufletele curate ale copiilor patriei va rodi, fără îndoială, în orice trimestru al anului, în tot timpul vieții! Și nici o monedă nu va putea acoperi valoarea acestei rodiri!

DIMITRIE RACHICI

Controlul prin compunerile elevilor

„Tribuna școlii” vine, de la un timp, în mod concret, în ajutorul oamenilor de la catedră, urmărind cu perseverență latura practică a fenomenului didactic, în acord cu realitatea socială contemporană. Dezbaterile pe diverse teme ce au loc în coloanele ei reușesc să elucideze idei încă neclare, să dea orientarea justă în domenii importante ale activității noastre.

Mă adresez de aceea redacției cu convingerea că ne va ajuta în clarificarea unei probleme, după părerea mea, foarte importantă, care intră în sfera de preocupări curente a profesorului de limba română, anume corectarea compunerilor elevilor.

Am dori să știm cite compunerî sînt posibile pe trimestru și ani de studiu, cite se pot corecta, cite se pot discuta cu elevii, sub formă de cenaclu, în clasă etc.

Personal, consider că la clasa a VIII-a, de exemplu, nu se poate trece de un scriitor fără a se alcătui o compunere de analiză a operei sau de sinteză pe marginea întregii sale creații studiate. Vom putea corecta toate aceste lucrări? Desigur că nu! Dacă nu vom cere aceste compunerî este însă păgubitor!

La clasele mai mici (a V-a, a VI-a, nu mai vorbesc la a VII-a) corectăm temele elevilor, discutăm compunerile! Putem corecta totul? Dacă avem, să zicem, numai 200 de elevi, cit și cum vom corecta? Vom corecta mult, nu vom face o corectare de calitate! Să nu uităm că o corectare bună este mai migăloasă decît o compunere făcută din nou, iar o corectare făcută în fugă nu folosește aproape la nimic.

La elevii mari, fixează 2—3 compunerî pe trimestru, dar la elevii mici nu pot rămîne numai la atît. Dacă ei vor mai face și altele pe caietul de notițe, înseamnă că nu sînt de controlat și corectat?

Urmăriți numai numărul compunerilor propuse de manualul actual pentru clasa a V-a. Dacă ele se fac, este posibilă corectarea tuturor?

Am fixat pentru clasa a V-a un număr de compunerî în acord cu programa și posibilitățile oferite de manual („Mama mea”, rezumatul operei „Păcălă avocatul”, „O întîmplare care m-a impresionat” — narativă, „Puiul neascultător” — încercare de caracterizare, „Telegrama”); clasa are 38 de elevi $\times$ 6 (avînd în vedere și tezele) sînt 228 de compunerî.

Să adăugăm la acestea compunerile de la clasele a VI-a (Cererea, Adevărînta, Viața lui I. Creangă — după plan dezvoltat, „Împărat slăvit e codrul” — după „În Pădurea Petrișorului”). Am 72 de elevi. Înmulțim aceasta cu 5 (socotînd și teza). Fac 360 de lucrări.

Mai adăugăm 218 compunerî la 72 de elevi din anul I („Arta literară în „Scrisoarea III”, „Stilul artistic în literatura religioasă”, „Umanismul și iluminismul în literatura noastră, ideile și patosul patriotic care le străbat”). În total 806 compunerî.

Față de toate acestea ce se poate reduce, ce se poate adăuga sau cum se poate proceda pentru a asigura procesului de învățămînt calitate, iar profesorului timp pentru pregătirea lecțiilor și perfecționarea profesională?

Cu mulțumiri,
Prof. CONSTANTIN OLTEANU
Liceul nr. 2 Brașov

NOTA REDACȚIEI: Problemele pe care le aduce în atenția noastră prof. Constantin Olteanu prezintă un interes deosebit pentru activitatea la catedră. Am fi bucuroși dacă la elucidarea lor ar contribui cit mai mulți dintre cititorii noștri, pe care îi invităm să ne scrie despre modul cum consideră ei că s-ar putea efectua un control echitabil și eficient al compunerilor elevilor.

O nouă și elegantă prezență în fizionomia urbană a Capitalei noastre, o nouă clădire oferită în toamna acestui an elevilor și profesorilor Liceului de cultură generală „George Coșbuc” din București. În lumina cerințelor actuale de modernizare a învățămîntului, proiectanții acestui edificiu și-au propus să creeze aici cîteva dintre condițiile indispensabile pentru desfășurarea unei activități didactice moderne.

O scurtă inventariere a „zestrei” acestei clădiri: o sală de prelegeri, două laboratoare de fizică, două laboratoare de chimie și unul de biologie; trei ca-

binete de științe sociale, trei de matematică, două de limbă și literatură română, unul de biologie, unul de geografie, patru de limbă moderne și unul de desen; un atelier de prelucrare prin așchiere, un atelier de lăcătușărie și un atelier — secție de asamblare, a întreprinderii „Electroaparataj”. În aceste condiții, întregul proces de învățămînt are loc în laboratoare, cabinete și ateliere.

Un cuvînt de laudă pentru elevii și profesorii liceului, care au oferit constructorilor un ajutor mai mult decît substanțial, prestînd mii de ore de muncă patriotică.

POȘTA SĂPTĂMÎNII

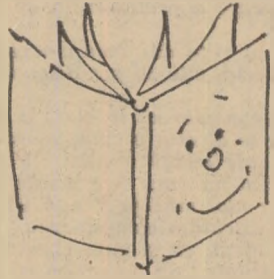
S-au deschis școlile și grădinițele, a fost parcursă deja o bună bucată de drum din trimestrul I. Și astfel, numărul scrisorilor sosite pe adresa redacției noastre s-a amplificat mult. Scrieri mai mari sau mai mici, în plicuri albe, sau albastre, de la educatoare, învățători sau profesori de diferite specialități, sint aduse în tolba poștaşului; ele vin zilnic, ca niște pescăruși poli-

eromi, ca niște mesageri, de pe întreg cuprinsul patriei. Unele conțin articole, pe cele mai diverse teme de învățămînt — de metodică, de conținut, de programă etc. — altele vin cu propuneri, cu sugestii privitoare atît la publicația noastră, cît și la îmbunătățirea procesului de învățămînt; multe dintre ele ne transmit simple știri — proaspete — legate de viața școlilor și grădinițelor. Toate sint citite de noi cu atenție, din toate desprindem o trăsătură comună: dorința colaboratorilor noștri de a-și aduce aportul, mai modest sau mai substanțial, după posibilități, la edificarea școlii contemporane, la modernizarea procesului de învățămînt care, așa cum se subliniază, repetat, în documentele de partid, trebuie să țină pasul cu cerințele actuale și de perspectivă ale vieții.

Iată, de pildă, învățătorul **Augustin Cărăbaș**, de la Școala generală nr. 7 din Lugoj, se întreabă în titlul unui articol: „Este motivată absența compunerii la clasa I?” Pe parcursul a trei pagini dactilografiate demonstrează, cu argumente, că această absență este nejustificată. În plus, arată chiar cum o suplonește la lecțiile sale: „Elevii mei din clasa I povestesc, pe rînd, periodic, înainte de ore sau în pauzele mari, cîte povești citite de ei ori auzite de la părinții lor”. Și uite așa, Făt-Frumos, Ileana Cosînzeana și alte personaje din povești îi deprind pe țiicii de-o șchioapă să se exprime într-un grai românesc curat fără stridențe.

Din Săpînța (Maramureș), profesorul **Grigore Holdiș** ne relatează despre întâlnirea care a avut loc între absolvenții promoției 1923 a școlii din localitate. „Cu acest prilej pe stîlpii de la poarta școlii — ni se scrie — gravorul în lemn Ion Stan Pătraș a sculptat portretele lui Creangă și Eminescu, precum și ver-

surile: „Hai la școală Grigoriță, / Nu stai bine pe uliță. / Hai la școală să-nvățăm / Și bine să ne purtăm”. Nu ne îndoim că după un asemenea îndemn patetic frecvența elevilor din Săpînța va atinge un procentaj de 100%.

Despre aniversarea unor școli, ne-au scris și profesorii: **Ion Stroe-Oancea** împlinirea a trei pătrare de veac de la

înființarea Liceului economic din Drobeta-Turnu Severin) și **P. Tomegea** (aniversarea a 115 ani de la întemeierea școlii din Bogdănești-Suceava). Ultimul face și o propunere: „Satul Bogdănești este locul copilăriei lui Spiru Haret.

Parcă ar suna mai frumos ca școala noastră să poarte numele «Spiru Haret», decît atît de comunul nume de azi — Școala generală nr. 1”. Despre felul în care se țin lecțiile la diversele discipline, despre unele corective care ar trebui aduse, primim multe articole. Învățătorul **Ion Mocanu** din Milcov-Deal (Olt), de exemplu, este de părere că „Ora de muzică trebuie să devină mai mult oră de cîntare, nu numai de teorie... Iar tovarășii inspeciori, în controalele efectuate, să participe și la orele de muzică”. Sperăm că Inspectoratul școlar al județului Olt va trece pe recepție.

Despre eficiența orelor de dirigiență, despre „meseria” de diriginte ne-a scris recent prof. **Șt. Grosu** de la Liceul „Spiru Haret” — București. Articolul, deși ram general, ridică probleme interesante. Cităm: „Meseria de diriginte nu este ușoară; ea se învață și se perfecționează în mijlocul colectivului de elevi... Calitatea cea mai de preț a dirigintei este de a găsi căile de acces spre sufletul elevilor care așteaptă de la noi totul”. Am ales citatul de mai sus pentru că unui diriginti, în orele lor, uită tocmai acest lucru esențial.

R. DIMITRIE

CONSULTAȚII

Inv. **Marcu Stelian**, Băile Olănești, jud. Vileca, ne relatează că a funcționat ca titular la Școala sanatorială Băile Olănești din anul 1963 pînă spre sfîrșitul lunii septembrie a.c., cînd, în urma reducerii unui post de învățător, din cele două existente, a fost trecut ca suplinitor pe un post rezervat, la distanță de circa 10 km, după ce inițial colega fusese repartizată ca educatoare la un cămin de copii din localitate. Sintem întrebați dacă s-a procedat corect.

— Privită numai sub aspectul alegerii personalului didactic care să rămînă în unitate în caz de restrîngere a activității, problema este simplă. Inspectoratul școlar județean decide cine să rămînă în unitate, luîndu-se în considerare nivelul de pregătire al celor în cauză, rezultatele obținute în activitate, gradul didactic, vechimea în învățămînt și în unitatea școlară, precum și situația familială, apreciate cumulativ. Cel nemulțumit se poate adresa Comitetului executiv al Consiliului popular județean (art. 28 din Legea nr. 6/1969 și art. 175 din Codul muncii). Dacă această reducere ar fi fost avută în vedere înaintea deschiderii anului școlar, fără schimbări de soluții după cîteva săptămîni, persoana vizată putea fi plasată în localitate, mai ales că au fost publicate și posturi vacante în Băile Olănești.

Analizînd, însă, în profunzime cauzele care au determinat reducerea unui post de învățător de la școala sanatorială, rezultă alarmante deficiențe în organizarea. Comparînd cifrele statistice pe ultimii șase ani, ajungem la concluzia că, din lipsă de planificare, în cele zece serii de activitate școlară pe an, cu durată de internare de 24 zile (profil — sechele post-hepatită epidemică), există mari fluctuații de elevi de la o serie la alta și de la o clasă la alta. Uneori, cei doi învățători de la clasele I—IV aveau 45 elevi, în timp ce pentru cele două grupe de clase V—VIII rămîneau, doar, 15—20, sau invers. Nu în puține serii, unele grupe de clase au funcționat și cu 3 elevi. S-au petrecut cazuri de nerespectare chiar a vârstei de sanatorizare (6—16 ani), trimițîndu-se, prin rețeaua sanitară, copii sub 6 ani, sau peste 16 ani, culminînd cu internarea unor salariați de la diferite întreprinderi din țară, trimiși în koturile de copii. O judicioasă planificare din partea serviciului de resort din cadrul Ministerului Sănătății, precum și o strînsă colaborare între direcțiile sanitare județene și inspectoratele școlare, pe baza unui plan de trimitere riguros respectat, ar duce la eliminarea fluctuațiilor de elevi și la realizarea cu maximum de eficiență a scopului medical și instructiv-educativ, care a stat la baza înființării acestor unități pentru copii.

Sub aspect juridic, reducerea postului nu are suport legal. Pentru cei 25 elevi din clasele I—IV, planificați într-o serie la această școală sanatorială, se normează două posturi de învățător (Norme unitare de structură pentru instituțiile de învățămînt cu caracter special — Anexă la art. 8 și 11 din Decretul 278/1973, cap. III și cap. I c).

Inv. maestre **Ana I. Costin** și **Maria Nistor**, absolvente promoția 1973, repartizate pe catedre de lucrări practice, doresc să știe la ce salariu au dreptul.

— Intrucît actualele reglementări prevăd pentru funcția de maestru-instructor, pe lingă studiul de specialitate și un stagiu de 3 ani ca maestru sau 5 ani ca tehnician, în primii trei ani de funcționare, aveți dreptul la salarizare ca învățătoare (Statutul personalului didactic și H.C.M. nr. 2841/1968).

IOAN BADIU

Recomandări de teledidactică (III)

Asigurarea minimumului ergonomic

Pentru recepționarea în bune condiții a emisiunii de TVS integrată, suprafața pe care pot fi răsîndiți elevii în fața telereceptorului are forma unui unghi de 60° cu vîrfurile la centrul ecranului și cele două laturi simetrice față de normala pe acest punct (fig. 1).

Înălțimea la care poate fi așezat telereceptorul se calculează în așa fel încît unghiul format de orizontala plecată de la nivelul ochiului elevului cel mai apropiat și o dreaptă care ar uni ochiul cu centrul ecranului, să nu depășească 30° (fig. 2).

Distanța la care trebuie să se găsească elevii față de telereceptor depinde de dimensiunea ecranului său și de fondul de iluminare existent în încăpere. Astfel, pentru vizionarea optimă a imaginii unui aparat eu diagonală de 59 cm, într-o încăpere în care există o iluminare de maximum 50 Lx., poziția cea mai bună este între 3—5 m. Dacă iluminarea secundară crește, poziția se poate apropia; dacă ecranul este mai mare, distanța elevului trebuie mărită.

Contrastul imaginii corecte trebuie să permită ca de la distanța de 3 m să fie distinse minimum 7 nuanțe, iar de la 5 m minimum 5 nuanțe de cenușiu, existente în partea centrală a imaginii de control difuzate pentru reglaj (mira de control).

Geometria imaginii trebuie să asigure redarea corectă a liniarității drepte și curbe existente în imaginea de control.

Definiția imaginii (fineața detaliilor transmise (trebuie să asigure vizibilitatea clară a fiecărei linii din fasciculele convergente din centrul imaginii de control, pentru toate jocurile din sală).

Diferitele reglaje ale imaginii nu trebuie să altereze calitatea sunetului recepționat în oricare din locurile elevilor.

În apropierea telereceptorului și pe perioada folosirii în lecție, nu trebuie

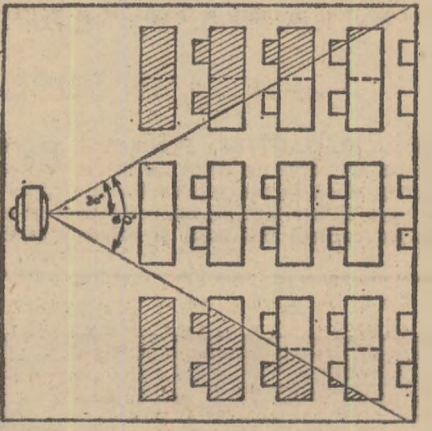

Fig.1

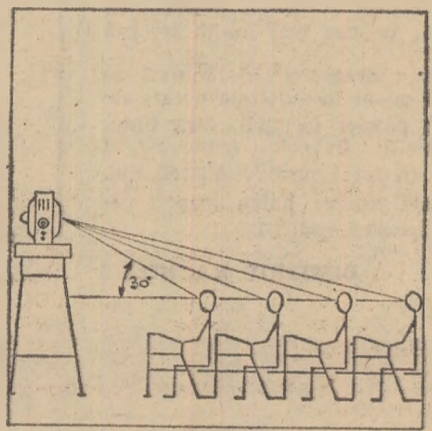

Fig.2

să funcționeze aparate electrice medicale, telereceptoare care recepționează pe alte canale sau motoare cu explozie. În cazul cînd aceste condiții nu pot fi realizate, trebuie montată o antenă cu directivitate mare și orientare judicioasă.

Cîteva condiții cerute de practicarea unei telelecții

Prezența unei emisiuni de TVS în lecție contribuie la sporirea eficienței ei numai dacă se integrează organic și firesc în activitatea desfășurată de elevi, evitîndu-se cu grijă elementele care i-ar putea conferi caracterul de spectacol sau de eveniment neobișnuit.

Ca și pentru alte situații pedagogice în care se folosește mijloace de învățămînt audio-vizuale, se recomandă ca elevii participanți la telelecție să fie pregătiți să descopere în conținutul mesajului pe care urmează a-l viziona, puncte de sprijin pentru rezolvarea situațiilor problematice formulate cu

grijă de profesor înainte de recepționarea emisiunii. În acest fel este stimulată activitatea pe plan mental a elevilor în timpul vizionării și se evită pericolul recepționării pasive.

Pentru valorificarea unei emisiuni de TVS integrată este indicat ca activitatea în care sint antrenate elevii după vizionare, să fie orientată spre formarea aceluiasi grup de capacități pe care l-a servit și mesajul audio-vizual.

Intrucît prezența emisiunii în lecție îi restructurează forma de desfășurare, evaluarea randamentului elevilor necesită și ea o perfecționare corespunzătoare; rezultate bune s-au obținut prin aplicarea probelor ce măsoară gradul în care se realizează, de către fiecare elev în parte, obiectivele educaționale proiectate.

Dacă profesorul intenționează să integreze numai partea vizuală a mesajului și să prăia asupra sa sarcina comentariului, el are îndatorirea de a cunoaște conținutul emisiunii, pentru a putea realiza un comentariu clar, simplu și sincron cu imaginile.

Dr. **AL. GHEORGHIU**
șeful Laboratorului mijloace moderne de învățămînt din
Institutul de științe pedagogice

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973

„Este necesar să aducem o serie de îmbunătățiri formelor și metodelor de predare“

(Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, la Plenara C. C. al P. C. R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România)

Modern înseamnă actual, contemporan, dar și prospectiv

Interviu cu prof. CONSTANȚA IONESCU, de la Liceul „Gheorghe Lazăr“ din București

Red.: Cum înțelegeți abordarea metodelor și procedeele moderne de predare?

C. Ionescu: În condițiile actuale, lecția — ca principală modalitate de pregătire organizată a tineretului nostru școlar — nu poate fi decît angajantă. Aceasta echivalează cu utilizarea unor procedee și metode de predare adecvate obiectului — dar nu infeudate lui — care dezvoltă personalitatea elevului, îl plasează în contemporaneitate și, în același timp, îl proiectează în viitor. În modernizarea tehnicilor de predare cred că e bine să pornim de la trei premise: 1. reconsiderarea locului pe care-l ocupă elevul în clasă, în școală, în societate, deci inclusiv a raportului profesor-elev, acesta din urmă fiind subiectul: — el învață, nu profesorul îl învață; 2. renunțarea la șabloane și tipare metodice; 3. o foarte bună pregătire profesională a profesorului și o permanentă legătură cu tot ce este nou în domeniul specialității sale.

Aceste condiții existînd, presupunînd și dragostea pentru meseria de profesor, vom reuși să-i formăm elevului deprinderi de a observa, de a prelucra datele, de a gândi. În liceu, lucrăm cu elevi la o vîrstă în care productivitatea creierului este foarte mare. Deci, trebuie să știm să exploatăm această energie, în folosul elevilor și al societății.

Am dat elevilor din anul II (anul trecut) un test privitor la felul în care e bine să decurgă o lecție de biologie. Răspunsurile lor arată că utilizarea procedeelelor prin care se face apel la gîndirea logică dau mare randament; elevii sînt entuziasmați — nu exagerez — de lecțiile de descoperire (mă refer, desigur, la științele biologice). În acest sistem educațional, șis'em deschis în care „intrările“ și „ieșirile“ sînt controlate, elevul cîștigă sentimentul de realizare intelectuală și dorința de autodepășire.

Red.: În ce măsură laboratorul de biologie sau de științele naturii este un cadru de promovare a unei predări active?

C. Ionescu: Deși noi, profesorii, și elevii din liceele din Capitală beneficiem de condiții optime de lucru în laborator, mă gîndesc la școlile în care nu există încă laboratoare complet și modern utilizate. Ideal este ca, în aceste cabinete de lucru să reușim să „transportăm“ o parte din natură, pentru ca fiecare subiect să poată efectua experimentele solicitate de obiect. Dar există o mulțime de posibilități ca unele experiențe să se realizeze în condiții simple cu efecte deosebite. (De pildă, fixarea palmei peste un pahar cu hidroxid de Ca. evidențiază respirația: corpul elimină bioxidul de carbon care intră în reacție cu hidroxidul de Ca). Pe baza acestor mici experiențe se pot demonstra fenomene, principii generale. Deseri, legile particulare ale biologiei îmi permit explicarea unor legi generale, abordarea unor domenii de filozofie materialist-dialectică. Astfel, elevii ajung să stabilească ei înșiși corelații între biologie și celelalte discipline. Dar, ca să revenim la tema discutată, lecția modernă presupune schimbarea tehnologiei didactice, înlăturarea descriptivismului angajarea reciprocă și consecvență a profesorilor și elevilor.

Interviu realizat de VALERIA BACIU

Valorificarea resurselor interne ale școlii în modernizarea predării

Interviu cu prof. IOANA COSMA, directoarea Liceului „I. L. Caragiale“ din București

Red.: Cum valorificați resursele interne ale școlii pentru perfecționarea și modernizarea metodelor și procedeele de predare?

I. Cosma: Activitatea catedrelor din liceul nostru, are ca obiectiv central, perfecționarea continuă a procesului de învățămînt pe baza unei concepții prospective, unitare, care călăuzește munca întregului colectiv atît în problemele de conținut cit și în folosirea acelor metode menite să trezească în rîndurile elevilor interesul, curiozitatea, pasiunea căutărilor științifice.

În clasă, se urmărește dezvoltarea capacității elevilor de a munci independent, gîndirii lor creatoare, deprinderea lor cu folosirea instrumentelor muncii intelectuale. În valorificarea interesamentelor la lecții, a asistențelor directorului la ore, punem accent pe acele metode și procedee care solicită capacitățile creatoare ale elevilor, renunțîndu-se aproape complet la teoretizarea excesivă și la amănuntele nesemnificative, care fac apel numai la memorie. Asemenea aspecte nu trebuie uitate în cursul discuțiilor cu cadrele didactice despre desfășurarea activităților cu clasa, la ședințele consiliului pedagogic al școlii.

Cred că directorul trebuie să vegheze permanent la informarea științifică — de specialitate și pedagogică — a profesorilor, imbinată cu folosirea la maximum a mijloacelor materiale pe care le au la dispoziție (atelier-școală, laboratoare, tehnică audio-vizuală), să aibă în vedere stabilirea unor relații moderne între profesor și elevi în cadrul procesului de învățămînt, realizarea echilibrului între orele de curs lucrările de laborator, consultații și cercuri pe specialități, precum și formele de generalizare a experienței pozitive. Toate acestea, cînd devin preocupări curente ale colectivului de conducere, contribuie, în final, la realizarea unui învățămînt elastic, adaptabil, promotor al progresului în știință și societate, învățămînt în cadrul căruia caracterul informativ și cel formativ să se îmbine în mod organic.

De aici, permanenta preocupare de a observa cu atenție comportarea fiecărui elev, de a le controla în mod permanent activitatea și de a nu neglija principiile pedagogice elementare, recepționînd tot ceea ce este nou și util.

Se pune un accent deosebit pe realizarea legăturii între teorie și prac-

tică, folosindu-se, pentru aceasta, orele de laborator și activitatea tehnico-productivă, în cadrul căroră elevii au posibilitatea, nu numai să verifice direct realitatea unor teorii învățate, dar și să se familiarizeze cu procesul de producție modern, al meseriilor pentru care sînt instruiți. Astfel se creează condițiile pentru integrarea rapidă în procesul muncii după absolvirea școlii, într-o oarecare măsură ei fiind de pe acum încadrați în acest proces.

Interviu realizat de I. PETRESCU

Independența metodelor de predare față de conținutul obiectului predat

Interviu cu învățătoarea LUCREȚIA NICOVESCU, de la Școala generală nr. 199 din București

Red.: Cum realizați perfecționarea predării, la clasele I-IV, în condițiile existenței unui singur învățător, pentru discipline diferite?

L. Nicovescu: Consider că perfecționarea metodelor de predare în vederea ridicării calității învățămîntului și a lichidării repetenței la clasele mici trebuie să înceapă încă din prima zi de școală. În fiecare lecție predată, indiferent de obiectul de învățămînt, este necesar să utilizăm metode active de predare, pentru ca lecția să aibă o structură elastică și diferențiată, să fie atrăgătoare și interesantă, activînd, în orice moment și în modalități cît mai variate, capacitățile intelectuale ale elevilor. În condițiile predării diferitelor discipline, am ținut seama că metoda de lucru utilizată nu este dependentă de conținutul obiectului de învățămînt și de aceea am ales acele metode care permit, pe de o parte, parcurgerea tuturor etapelor specifice procesului de învățare, iar pe de altă parte, răspundea conținutului obiectivelor și sarcinilor concrete urmărite, particularităților de vîrstă ale elevilor, nivelului general al clasei, timpului afectat studiului etc.

Am observat că, prin tratarea diferențiată a elevilor, se asigură dezvoltarea personalității lor în vederea integrării rapide în activitatea școlară și mai tîrziu în cea socială. Întrucît eficiența metodelor, indiferent de obiectul predat, sporește în măsura în care ele răspund curiozității și interesului elevilor putem realiza activizarea acestora, stimulîndu-i în cadrul fiecărei lecții la descoperire, la găsirea unor soluții proprii, la o gîndire creatoare. Deci, învățarea prin descoperire la obiecte cum sînt cunoștințele despre natură, limba română sau aritmetica, îi conduce pe elevi la formularea, în mod independent, a unor definiții, reguli, la stabilirea notelor caracteristice ale unor fenomene.

Interviu realizat de CARMEN HERȚA

Folosirea tehnicii moderne în procesul instructiv-educativ în grădinițe

Convorbire cu educatoarele VASILICA TRIFU și STELA MURARU de la Grădinița Combinatului de confecții și tricotaie-București

Red.: În ce măsură tehnica modernă contemporană e implicată în modernizarea procesului instructiv-educativ, în obiectivele, metodele și condițiile de organizare a învățării la vîrstele preșcolare?

V. Trifu: Folosirea sistematică și cu scop precis a aparatelor audio-vizuale contribuie la realizarea cu eficiență sporită a sarcinilor de ordin informativ și formativ. Prezența picupului în cadrul activităților de educație muzicală creează posibilitatea audierii de către copii a unor interpretări model de cîntece populare și pionierești, marșuri, bucăți orchestrale etc. Aceste audiții contribuie la familiarizarea copiilor cu textul și caracterul melodiilor, la dezvoltarea auzului muzical, a sensibilității și a dragostei pentru muzică. Folosind cîntece cu diferite ritmuri, oferim copiilor posibilitatea să perceapă corect, să le diferențeze și să le reproducă adecvat, în mișcări obișnuite și în dans. În cadrul programului distractiv, prin intermediul picupului, copiii audiază basme și povestiri. Întregirea acestei audiții cu imagini și explicații din partea educatoarei asigură înțelegerea ideilor de bază, reținerea succesiunii episoadelor, caracteristicile personajelor.

Magnetofonul l-am folosit, în special, pentru înregistrarea vorbirii copiilor. Dorînd să-i fie imprimată vocea, fiecare copil își dă toată silința să pronunțe cît mai corect cuvintele, să aibă un ton adecvat textului. Magnetofonul îl mai întrebunțăm și pentru înregistrarea vorbirii copiilor timizi, fără ca ei să știe. Reproducerea vorbirii, în diferite ocazii, constituie un bun prilej pentru educarea încrederii în forțele proprii și pentru învingerea timidității.

S. Muraru: Audițiile radiofonice, ca și emisiunile de televiziune pentru copii sînt, de asemenea, îndrăgite și mult dorite de ei. Semnalăm însă un neajuns și anume, emisiunile adecvate preșcolarilor sînt prea puține și la ore care nu se încadrează firesc în programul nostru.

Prin proiecțiile de diafilme reușim să apropiem copiii de realitate, să le stimulăm vorbirea, spiritul de analiză, atenția și stăpînirea de sine.

Un alt aspect al acestei probleme îl constituie faptul că, în grădinița noastră, copiii li se formează diferite deprinderi tehnice pe baza cărora ei înșiși minuesc anumite materiale, unelte și aparate (ciocan, cuie, lemne, ață, mașină de cusut, pensule, vopsea, aparat de pirogravat), ca și o mare varietate de material de construcție cu ajutorul căroră ei realizează jucării și obiecte utile activității și jocurilor din grădiniță.

Convorbire realizată de DOINA VOICULESCU

Spiritul independent în gândire și acțiune

Invățămîntul nostru are datoria să cultive în copil acele însușiri care să-l facă apt de investigații și achiziții independente, de creativitate, de operativitate în gândire: „Va fi diminuată ponderea activităților expozițive și va fi extinsă utilizarea metodelor moderne, active, care dezvoltă gândirea, capacitatea de investigare a elevilor, presupune participarea lor la dobîndirea cunoștințelor” — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973.

Perioada preșcolară, caracterizată, sub aspect intelectual, prin apariția simbolului și a reprezentărilor, este terenul pe care se vor dezvolta viitoarele operații concrete și noționale în gândire, după cum arată marele psiholog Jean Piaget.

Activitățile de observare, lecturile după imagini, povestirile, desenul și modelajul pe teme alese de copii, jocurile simbolice, de construcții, didactice, iată doar câteva modalități prin care educatoarea poate stimula nevoia firească a copilului preșcolar de independență intelectuală și afectivă, în opoziție cu perioada anterioară de totală tutelă maternă.

Astfel, într-o activitate de observare ca „Struguri” și „Aspectele de toamnă în parc”, întrebările educatoarei, clare, precise, au rolul de a delimita cimpul perceptiv al copilului, de a-l conduce pe acesta pe drumul comparațiilor simple și de a-i dirija gândirea către accesibile relații temporale, spațiale, cauzale, deductibilitate logică.

Frumoase rezultate dau și povestirile pe o temă dată sau cele începute de educatoare și pe care copiii urmeză să le continue. În aceste activități, copiii fac apel la propria experiență și la răzlețele achiziții anterioare pe care le restructurează sub forma unor povestiri proprii. Cu această ocazie sînt antrenate: gândirea reprezentativă, puterea de creativitate, limbajul.

Desenul și modelajul liber, activități cu mari resurse formative, au și ele prilejul să exerseze la copii, alături de îndeminare, primii germeni ai relațiilor spațiale, cauzale, ai raționamentului logic, îi obligă să-și clarifice reprezentările și să își fructifice imaginația.

Jocul, cea mai adecvată activitate vârstei preșcolare, hotărîtoare pentru dezvoltarea psihică a copilului, deține capacități inestimabile în exersarea gândirii autonome.

Exercițiile de triere și sortare pun bazele operațiilor de clasificare și scriere în gândirea de mai târziu.

Completarea unor propoziții lacunare spuse de educatoare, de tipul „Ionei ...la școală”, contribuie la însușirea corectă a structurilor specifice limbii române și supune gândirea copilului la un efort canalizat către descoperirea relațiilor logice între elementele comunicării.

Exercițiile cu grupe de mulțimi, urmărind formarea unor reprezentări matematice, se inserează și ele între jocurile didactice capabile să organizeze pe plan mental experiența de viață a copilului.

Jocurile simbolice și de construcții caracteristice pentru vârsta cronologică a preșcolarului, alături de jocul didactic, dau copilului în și mai mare măsură posibilitatea să se afirmă în mod independent.

Este necesar însă să atragem atenția că, pentru atingerea tuturor acestor obiective privind modelarea și dezvoltarea psihicului copiilor în direcția viitorului lor integrări în societate este absolut necesar ca personalul didactic din grădinițe să-și extindă sfera de influență și asupra părinților.

Familia are deseori tendința să înăbușe înclinațiile naturale de emanci-

pare ale copilului, greșeală educativă cu grave repercusiuni pe planul afectivității și intelectului.

O strînsă colaborare cu familia pentru stabilirea unei platforme de cerințe unitare în educație este obligatorie în vederea eliberării tuturor resurselor psihice ale copilului.

Efortul nostru pentru a crea oameni integrați societății de mîine va fi eficient doar atunci cînd vom înțelege în sfîrșit că instrucția și educația, așa cum arată M. Debesse: „Nu-l creează pe om, ci ajută ca el să se creeze!”.

PROFIRA STAN
directoare
Grădinița nr. 8, București.

Activitate practică la Grădinița Combinatului de confecții și tricotate-București

Formarea deprinderilor de autoservire la grupa mică

O lacună în învățămîntul nostru preșcolar o reprezintă lipsa unor îndrumări metodice care să arate cum trebuie executate deprinderile igienice și de comportare civilizată. Din această cauză, fiecare educator procedează în acest domeniu cum crede că e mai bine.

O educatoare la începutul carierei, sau chiar una cu experiență, în primele zile de grădiniță ale grupei mici de 3 ani poate, pe bună dreptate, să intre în panică și să se gîndească, uneori, că nu știe cum o va scoate la capăt cu copiii care nu știu să facă nimic și cu părinți care nu cred că un copil mic poate să se autoservească.

Prima acțiune pe care o întreprind, deci, este lămurirea părinților, la început în mod individual, apoi în prima ședință. Le explic importanța acestor deprinderi și le cer ajutorul, expunîndu-le felul în care trebuie să procedeze și ei acasă pentru a-î deprinde pe copii cu autoservirea. Îi rog să acționeze în comun cu noi, să dea posibilitate copiilor să se autoservească și acasă, mai ales seara, cînd au timp mai mult (fiindcă majoritatea părinților acuză lipsa de timp în urmărirea formării deprinderilor).

Împărțind obiectele de îmbrăcăminte în trei grupe, după una din piese devenită reprezentativă, de exemplu: grupa I — paltonul, grupa a II-a — maioul, grupa a III-a — pantalonul de trening, copiii vor învăța numai trei tehnici de dezbrăcare specifice fiecărei grupe.

În prima grupă intră toate piesele de îmbrăcăminte care se încheie de sus pînă jos cu nasturi ca: paltonul, jachetele, unele rochițe, cămașa băieților. Tehnica dezbrăcării e următoarea: duce-rea mîinii pe la spate pînă se prinde mîneca inversă de manșetă, apoi tragerea cu mîna eliberată trecută prin fața de manșeta celeilalte mîneci pînă la degajarea completă, iar pentru grupa a II-a: pantalon de trening, pantaloni lungi, ciorapi cu chilot, tragerea părții de sus a pantalonului pînă sub genunchi, așezarea, apoi tragerea cu ambele mîini de manșeta pantalonului sau de vîrf și călcîiul ciorapului pînă la scoaterea piesei respective. Aceste procedee fac ca lucrurile să fie scoase pe față, ușor și copilul este scutit de efortul de a le întoarce pe față, operațiune care ia mult timp. Pentru grupa a III-a, a lucrurilor mai strîmte: maiou, unele rochițe, pulovere pe git ș.a., cer copiilor să-și încrucișeze mîinile mult în față, să prindă, piesa respectivă de tiv (marginia de jos) cu ambele mîini, să țină strîns și să ridice mîinile astfel încrucișate în sus, antrenînd și obiectul cu ele pînă este scos. Acestea însă trebuie întoarse pe față și le arătăm anumite semne (cusătura proeminentă de la maiou etc.), cum să deosebească fața de dos.

Apoi le demonstrăm tehnica întoarcerii pe față. Obiectele, odată scoase, se așează pe locurile indicate (în dulapuri individuale, agățate în cuiere, pe rafturi etc.), aceasta în funcție de posibilitățile de mobilier ale fiecărei grădinițe.

De acum, de fiecare dată cînd vor avea o piesă de dezbrăcat, îi putem

ajuta pe copil spunîndu-i: îl dezbrac, ea maioul, sau ca paltonul, sau ca pantalonul de trening. Aceste procedee economisesc timp, energie și muncă, simplificînd acțiunile copiilor și lăsîndu-le mai mult timp pentru activități mai interesante.

În primele zile, cînd preșcolarul își scoate maioul sau puloverul prin procedeul încrucișării mîinilor, noi, adulții, pe la spate, să nu fim văzuți, îl ajutăm puțin, ca efortul să nu fie prea mare și să-l facă să-și piardă încrederea în puterile proprii, la nevoie începem unele acțiuni lăsîndu-l să le continue, sub îndrumare verbală.

Scoaterea încălțămintei, mai ales a ghetelor, comportă și ea anumite greutăți. Desfacerea fundei de la sîret constituie o primă necunoscută pentru copil. Explicîndu-i copilului astfel: nu trage de aici (arătînd buclă), nici de aici (cealaltă buclă), ci de aici, de la capătul șiretului, tragem cu putere și funda se desface. Arborăm un aer fericit privînd copilul și-l invităm și pe el să încerce același lucru la cealaltă gheată. După câteva exerciții de acest fel, controlate, copilul își însușește tehnica desfacerii șiretului.

Sînt și momente cînd o educatoare și o infirmieră trebuie să ajute la îmbrăcarea a 26-30 de copii, ceea ce nu e deloc ușor. Imediat ce copiii s-au sculat și au fost la toaletă, facem îmbrăcătul dirijat, cu toții odată.

Celor speriați de neîndemînarea lor, le zîmbim, le spunem că totul merge bine, fi mai ajutăm lăsîndu-i să creadă că ei au făcut totul și trecem la altă piesă: băieții cămașa, fetițele rochița. La fetițe e mai ușor, deoarece se procedează ca la îmbrăcarea maioului și în general ele sînt mai îndemînate.

O problemă dificilă este să-î deprindem să nu-și încalțe pantofol (gheata, sandala) de la stîngul în dreptul. Pentru aceasta, la început, fiecărui îi găsim câte un semn ca să știe să se încalțe corect.

Un alt procedeu pentru a-î deprinde să deosebească pantofol drept de stîngul e următorul: iau o pereche de ghete sau pantofi, îi așez unul lingă altul corect și arăt copiilor: cînd pantofii au capetele, vîrfurile, unul lingă altul, înseamnă că sînt prieteni, se iubesc și pot fi încălțați fără grijă; dar cînd au capetele la distanță (și arăt ghetetele așezate invers), sînt supărați și, atenție! nu-î încălțați că vă împiedicați!

Cînd observ că se poate îmbrăca singuri, încep să cer copiilor să-și așeze ei hainele în fața lor pe pat pentru a fi îmbrăcate corect. La început, se poate întîmpla ca un copil să-și îmbrace maioul cu fața la spate, dar, fiindcă a depus efort pentru a-î îmbrăca, îl las astfel, părinții fiind avizați că la început va veni poate încorect îmbrăcat, dar va fi lăudat că el singur s-a îmbrăcat.

Astfel, încet dar sigur, urmărind cu atenție formarea deprinderilor de dezbrăcare-îmbrăcare, după aproximativ două-trei luni de la venirea în grădiniță, majoritatea copiilor se îmbracă în mod corect.

În privința formării deprinderii de a se spăla corect, am în vedere că în general copilul odată intrat în sălător are tendința (cu mîinile murdare de nisip sau praf) să ia săpunul și numai după aceea își bagă mîinile sub apă, murdărînd săpunul care trece astfel în mîinile celorlalți copii.

Un spălat corect îi arăt că trebuie făcut astfel: întîi își udă mîinile cu apă (îndepărînd, cînd e cazul, nisipul de pe mîini), apucă apoi săpunul, se săpunește pe mîini bine pe toate părțile, ține săpunul de un colț și-l clătește de clăbuc punîndu-l în săpunieră și își continuă spălatul, bine, apoi se clătește sub jetul de apă, își scutură ușor mîinile deasupra chiuvetei și trece să se ștergă cu prosopul individual.

Trebuie demonstrată această tehnică tuturor copiilor, apoi ajutați individual, căci greutatea cea mare e însușirea tehnicii de a-și curăța și partea exterioară a mîinilor, nu numai palmele, cum procedează de obicei copiii.

Din cînd în cînd fac controlul prosoapelor în prezența copiilor, să vadă dacă au rămas urme de murdărie pe ele, atrăgîndu-le atenția să se spele corect fiindcă „prosupul singur spune dacă copilul s-a spălat bine”.

Cine are prosopul curat, va fi lăudat. Vom fi atente însă ca să se ștergă cu prosopul efectiv, fiindcă am avut copii care, grijulii de a nu-și murdări prosopul, nu-l mai foloseau.

Astfel, îndrumat cu răbdare, înțelegeră și blîndețe nelimitate și urmărit cu atenție, copilul își formează și consolidează deprinderile de autoservire.

LAURA ADAM
educatoare, Grădinița nr. 3,
București

PENTRU GRĂDINIȚE

Inspectoratul școlar al județului Rîmnicu-Vîlcea ne informează că anul acesta la 17 septembrie 1973 a fost cuprins în grădinițe un procent de 76% din totalul populației preșcolare. Cuprinderea copiilor de 5 ani atinge 99,8% în mediul urban și 82,5% în mediul sătesc. S-au înființat 36 de unități noi, cu 61 de posturi noi de educatoare. Numai în municipiul Rîmnicu-Vîlcea, din 1972 pînă în 1974 vor exista 3 grădinițe noi cuplate cu creșe. Pentru mobilier și material didactic, s-au făcut investiții în valoare de 110.000 lei.

Lectura literară a elevilor

În clasă

Influența lecturii asupra cititorului copil preocupă astăzi, din ce în ce mai mult, pe pedagogii, psihologii și scriitorii din țara noastră. În acest sens, s-au întreprins diferite studii, bazate pe anchete, și discuții cu cititorii, ale căror rezultate sînt de remarcat în activitatea noastră cu copiii.

Aș putea spune că, din experiența efectuată în mai mult de două decenii de activitate pe care o am la clasă, am desprins două direcții ale investigațiilor: prima, referitoare la psihologia cititorului, la posibilitățile pe care le are copilul de a înțelege lectura literară și de a lua atitudine de valoare a ei, iar a doua, privitoare la lectura literară în care accentul cade pe analiza influenței diferitelor mijloace de creație artistică asupra copiilor. Aceste două direcții nu reprezintă decît laturile esențiale care au fost canalizate spre o singură problemă, adică relația dintre lectură și cititor.

Pentru ca școlarul să descopere importanța lecturii și să înțeleagă mesajul autorului, trebuie ca el să fie ajutat permanent de învățător, de cunoștințele acumulate mai mult sau mai puțin din cele povestite sau citite de către acesta în clasă. Astfel, copiii vor putea înțelege într-un anumit fel sensul operei literare, pentru ca apoi să ia o anumită atitudine față de aceasta. Am constatat că, dacă operele literare sînt citite artistic, atît la lecțiile din clasă, cît și în cadrul activităților din afară de clasă, acestea au o mare însemnătate în educarea comunistă multilaterală a elevilor, contribuind la realizarea educației intelectuale, morale și estetice a elevilor.

Soluționînd în mod științific îndrumarea lecturii elevilor chiar din clasa I, am ținut seama de faptul că dezvoltarea psihică a copiilor este influențată de condițiile în care ei trăiesc. Pentru ca elevii mici să-și însușească pe deplin cele cuprinse într-o povestire sau lectură, am urmărit îmbogățirea vocabularului acestora cu expresii literare noi întâlnite în carte, am insistat să-și însușească tehnica cititului, citirea conștientă și citirea cursivă, să-și consolideze dragostea de carte.

Am căutat să descopăr cît mai multe căi care să vină în ajutorul copiilor pentru dezvoltarea gustului față de lectură prin antrenarea copiilor la o lectură corectă și expresivă prin folosirea citirii pe roturi, iar la sfîrșitul lecturii i-am pus pe școlari să povestească pe scurt ceea ce au înțeles.

Am ales pentru lectura suplimentară texte literare scurte, cu o tematică variată legată de programa școlară, texte care le-au trezit interesul copiilor și pentru lectura altor opere literare asemănătoare în conținut cu cele studiate în clasă („Dumbrava minunată” de Mihail Sadoveanu, în clasa a IV-a). Ele respectau particularitățile psihologice, individuale și de vîrstă ale elevilor, aveau un conținut instructiv-educativ. În îndrumarea lecturii în afară de clasă am folosit în practică diverse forme cum sînt: recenzarea, povestirea și diferite lecții de popularizare a cărților.

Pentru îndrumarea lecturii independente este necesară o informare cît mai bogată privind cărțile potrivite vârstei copilului, inclusiv notele biografice, valorificarea lecturii independente cu prilejul diferitelor activități în școală și în afara școlii, în vederea stimulării gustului pentru citit, a formării deprinderilor de lectură sistematică, și efectuarea unor sondaje sau a unor cercetări la nivelul școlii sau al unor clase, în vederea îmbogățirii preferințelor elevilor.

La fiecare început de an școlar mi-am organizat munca în așa fel ca, printr-o povestire introductivă, să le stimulez interesul copiilor pentru cărți și citit, apoi am stabilit lista de cărți pentru primul trimestru, explicîndu-le copiilor unele probleme pe care trebuie să le urmărim în timpul lecturii.

După aceasta, i-am întrebat: ce cărți au citit în timpul vacanței de vară, discutînd conținutul lor. Deși nu e bine ca în timpul vacanței de vară să-i su-

prăncărcăm pe copii cu diferite sarcini, am remarcat că ei totuși citeau și pentru acest fapt la sfîrșitul anului școlar le-am recomandat lista cărților ce se includ pentru lectură în anul școlar următor. De asemenea, în activitatea cu elevii am urmărit mai mult calitatea și nu cantitatea lecturii. În legătură cu lectura în afară de clasă m-am călăuzit după un principiu pe care l-am considerat că are eficiență, acela că nu este bine ca după fiecare oră de lectură în clasă să se recomande lectură în afară de clasă.

Pe măsură ce elevii s-au familiarizat cu unele elemente ale lecturii independente, în special cei din clasele a III-a și a IV-a au fost deprinși cu citirea diferitelor publicații pentru copii cum sînt: „Luminița”, „Arici Pogonici”, „Cutezătorii” și chiar ziarul județean „Năzuința”. Pentru a înțelege mai bine importanța publicațiilor, la început, am prezentat copiilor un eveniment important din ziar, spre exemplu o expediție, ale cărei etape le-am urmărit în numerele următoare ale ziarului.

Pentru formarea preferințelor copiilor am reflectat asupra virtuților morale ale lecturii, i-am ajutat pe aceștia să găsească în conținutul cărților modele de viață, idealuri pentru a-și descoperi calitățile morale propuse. Prin studiul lecturii, elevii au primit o bogată cultură generală care a contribuit la formarea convingerilor și conduitei în viață, care înlesnesc formarea personalității umane.

În activitatea mea am căutat să fiu la curent cu literatura nouă, să urmăresc publicațiile nou apărute, iar pentru descoperirea preferințelor copiilor față de lectură, mi-au fost de un real folos interesanțele efectuate la copiii de la grădiniță. Am mai constatat că pentru vîrsta de 3—4 ani au fost predate povestiri scurte, simple, cu un singur episod important, prezentate într-o formă atrăgătoare, iar vîrsta de 5—6 ani am observat că vadește o curiozitate în contrast cu omul matur, că îi interesează cauza fenomenelor din natură, viața păsărilor și a animalelor, mijloacele de locomoție, munca oamenilor, realizările tehnice etc. Datorită acestui fapt am recomandat părinților ca la această vîrstă să le dăruiască copiilor cu prilejul diferitelor împrejurări cărți care corespund acestor vîrste.

La elevii de vîrstă mică (6—10 ani), trebuie adăugate lecturi care redau viața de școală, preocupările colectivului de copii, deprinderile de comportare civilizată etc.

Unii dintre elevii de 9—10 ani manifestă interesul pentru lectura diversificată care relatează călătoriile, întîmplări eroice din trecutul de luptă al poporului nostru, povestirile științifico-fantastice. Urmărind activitatea acestora am pîdit să descopăr că au fost în stare să-și aleagă singuri cărțile preferate.

Aș dori să amintesc că nu se poate concepe o bună îndrumare a lecturii de către învățător fără un control eficient care vizează în primul rînd selecționarea lecturii și prevenirea alunecării spre literatura dăunătoare educației. Pe linia evoluției lecturii elevilor controlul a avut și are rolul principal. Pentru acest fapt am aplicat controlul, informativ și documentar. Controlul informativ sau preventiv m-a ajutat să urmăresc ce citește elevul, la o anumită vîrstă din ceea ce i-am indicat, pe cînd controlul documentar mi-a dat posibilitatea să urmăresc ce se citește la un moment dat în clasă, ce citeau anumiți elevi, ce rezultat are lectura asupra educației acestora. Controlul documentar l-am exercitat atunci cînd am apreciat că este util, pe cîtă vreme cel preventiv l-am exercitat încă din primul moment.

Inv. AUREL CRIȘAN

Școala generală Crișeni, jud. Sălaj

În afară de clasă

Am urmărit o emisiune TV în care se constata că foarte puțini cetățeni citeau cărți de lectură. Unii invocau lipsa de timp, alții foloseau timpul li-

In clasa I a Școlii generale nr. 11 din București

ber pentru cititul presei, audierea emisiunilor radio și TV, plimbărilor.

Consider că, deși mijloacele de informare rapidă se impun din ce în ce mai mult, totuși cartea rămîne cel mai bun prieten al omului. Este însă necesar, ca încă din primele clase să formăm copiilor, viitorii cetățeni, interesul, dorința și necesitatea de a citi și chiar de a avea o bibliotecă personală. Încă din clasa I, am împrumutat cărți de povești cu fotografii colorate copiilor, și am observat că acestea îi interesau în mod deosebit.

La început, copiii cereau fraților sau părinților să le citească, dar la sfîrșitul clasei I au început singuri să citească. Le-am atras atenția cum să întrețină cărțile de la bibliotecă și am constatat cu bucurie că atunci cînd le înapoiază, cunosc conținutul lor, le și păstrează și chiar le recondiționează. În discuțiile purtate cu părinții elevilor i-am convins să le cumpere cărți accesibile vârstei și chiar să le formeze mici biblioteci personale. Începînd cu clasa a II-a le-am indicat elevilor ce cărți pot citi, conform programei. Unii din ei le-au cumpărat, făcînd uneori schimb

între ei, alții le-au împrumutat de la biblioteca școlii sau sătească, astfel că toții elevii au devenit cititori pasionați. Am constatat că lecturile le-au dezvoltat vocabularul, le-au format o citire corectă și curentă, lucru care a avut repercusiuni favorabile asupra pregătirii lecțiilor la celelalte obiecte. Cu ocazia serbării de sfîrșit de an școlar și a serbării pomului de iarnă m-am ocupat personal ca elevilor să li se dea cărți accesibile vârstei lor.

Deoarece anual bibliotecile școlare primesc pachete cu cărți, propun ca școlilor generale să li se trimită cărți adecvate elevilor claselor I—IV și ca biblioteca școlară să fie încredințată unui cadru didactic, care personal să citească mult, să cunoască conținutul cărților, și să stimuleze elevii pentru a citi cărți împrumutate de la bibliotecă. Bineînțeles se poate înființa și o expoziție permanentă cu vînzare, în care să se prezinte noutățile apărute în librării pentru elevii claselor I—IV.

Inv. ION MOCANU

Școala generală Milcov-Deal, jud. Olh

Lichidarea repetenției la clasele I-IV cere învățătorului mai multă pregătire

Una din cele mai importante sarcini este cu certitudine aceea a lichidării repetenției la clasele I—V, care nu trebuie să fie doar consemnată în conștiința noastră, a cadrelor didactice, ci privită ca o serioasă răspundere profesională, socială și politică. Este o problemă complexă, deloc ușoară, a cărei rezolvare cere învățătorilor pregătire metodică complexă, perseverență, abilitate pedagogică, consacrare.

Dacă pînă acum unul din „procedeele” folosite, pentru a-l determina pe copil să învețe, era repetenția, de acum înainte, învățătorul trebuie să caute necontenit și să găsească acele metode și căi care să-i determine pe toți copiii să-și însușească cunoștințele cerute de programa clasei respective.

În rezolvarea acestei probleme, considerînd ca principiu călăuzitor în activitatea didactică acela al tratării individuale a elevilor, învățătorul va trebui să-și fixeze liniile de acțiune cu fiecare elev în parte, mergînd pînă la diferențierea chiar a temelor pentru acasă.

Pentru aceasta, învățătorul, consider că e necesar să studieze mult și permanent, să cunoască tot ce apare nou în știința pedagogică, să-și studieze în același timp, fiecare elev în parte, să acționeze în mod pozitiv asupra familiei elevilor, al cărei interes pentru învățatură este scăzut, mai ales în mediul rural.

Dar ca să poată realiza toate acestea, învățătorul va avea nevoie de timp. De aceea propun să se studieze problema timpului și să se creeze, într-un fel, ziua metodică a învățătorului așa cum este prevăzută în prezent pentru profesor.

Actuala situație, în care profită de zi metodică numai profesorii, mi se pare neîntemeiată, întrucît și învățătorii nu numai profesorii au nevoie de timp pentru pregătire metodică — poate chiar de mai mult timp, ținînd cont că ei predau la clasele de început și începutul este întotdeauna mai greu.

Inv. ILIE DAN

com. Mihăilești, jud. Ilfov

In școlile cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare

Însușirea direct intuitivă a limbii române

Asigurarea unor largi posibilități de afirmare deplină a tineretului din rindul naționalităților conlocuitoare în toate profesii, în toate domeniile vieții politice, economice și sociale, adâncirea permanentă a prieteniei și frăției dintre toți tinerii, fără deosebire de naționalitate, sînt preocupări permanente ale școlii noastre. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, „Nu poate fi egalitate dacă celătenii aceleiași țări nu cunosc limba statului, care le permite să-și desfășoare activitatea în orice domeniu”.

În acest scop și în unitățile de învățămînt cu secții de predare în limbile naționalităților conlocuitoare din județul Covasna s-au creat condițiile necesare pentru însușirea direct intuitivă, cît mai temeinică a limbii române de către elevii aparținînd naționalităților conlocuitoare, pentru vorbirea curentă a limbii române și însușirea limbii literare într-un sistem unic de predare. Ne-am adresat profesorului Florea Marincea, inspector școlar la Inspectoratul școlar județean Covasna, și profesorilor Elisabeta Bede Krauss și Mariana Naidin de la Liceul de cultură generală nr. 1 din orașul Sfîntu Gheorghe — la care funcționează două secții de predare: una în limba română și cealaltă în limba maghiară — cadre didactice care au obținut rezultate deosebite în acest sens, rugîndu-l să ne împărtășească din experiența lor privind predarea limbii române la secția cu predarea în limba maghiară.

Iată ce ne-au relatat interlocutorii noștri:

F. MARINCEA :

Pentru a fi cît mai eficientă predarea limbii române, în scopul însușirii temeinice a acesteia și al utilizării curente a unui vocabular cît mai bogat de către elevii de naționalitate maghiară, se impune să existe o concepție didactică clară atît sub raportul a ceea ce predăm, cît și al utilizării în predare a metodelor și procedeelelor de învățare. Consider că în școlile cu predare în limba maghiară, mijlocul esențial pentru însușirea limbii române este folosirea curentă a limbii române la orele destinate predării acestui obiect.

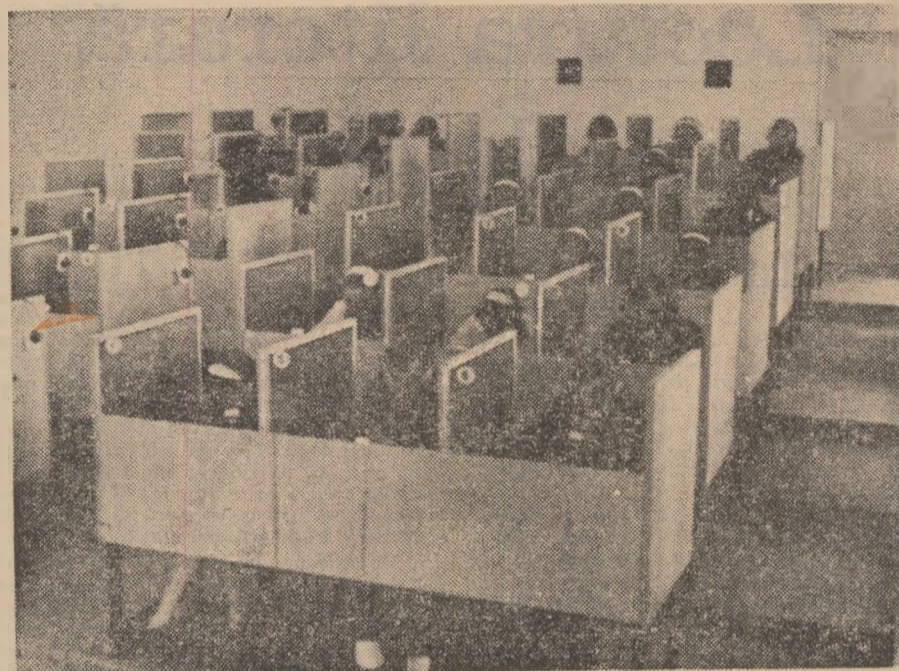
În aceste școli — așa cum ne-a arătat experiența de pînă acum — utilizarea vorbirii curente, îi conduce pe elevii la însușirea directă a sistemului de limbă. Pentru formarea unei vorbirii proprii conștiente, am utilizat metode și mijloace specifice de lucru. În alegerea lor, am preluat multe idei din metodologia tradițională privind învățarea limbilor străine, dar am utilizat și un complex de metode active de lucru, după modelul manualelor intensive, care au stimulat gîndirea creatoare a elevilor.

Un alt aspect pe care îl ridică însușirea limbii curente de către elevii privește vocabularul. În prezent, manualele de limba română pentru clasele I—IV destinate elevilor de naționalitate ma-

ghiară conțin unele cuvinte care, adăugate la cele care se preconizează să fie învățate de preșcolari, duc la o supraîncărcare a elevilor. De aceea, sînt de părere că este mai potrivit să se însușească doar cantitatea minimă necesară pentru vocabularul activ al elevilor.

E. KRAUSS :

În predarea limbii române, pe lângă bunele rezultate pe care le-am înregistrat, am întîmpinat însă și unele greutăți legate de cunoștințele lexice ale elevilor, de înțelegerea sensului cuvintelor și, de aceea, am folosit frecvent la lecții traduceri, încercînd să le explic cuvintele prin corespondentele lor din limba maghiară; am folosit multe exerciții scrise și orale și, de asemenea, foarte mult material didactic. Am confecționat planșe necesare însușirii normelor ortografice și descrierii aspectelor naturii în diferite anotimpuri. Intocmind fișe ortografice pentru elevii și pentru întreaga clasă, am evidențiat anumite serii de greșeli pe care le-am

In Laboratorul fonetic al Liceului „Ady-Şincai” din Cluj

corectat apoi lucrînd diferențiat, individual sau în grup.

La clasele mici, utilizez mult conversația și, pentru aceasta, dau ca temă, acasă, elevilor să citească lecția care urmează să fie predată, iar în clasă discutăm în limba română conținutul ei. Am observat că, procedînd așa, stimulez interesul elevilor pentru lecție și îi determin să formeze propoziții, să înțeleagă sensul unor cuvinte.

La gramatică utilizez exercițiile cu diftongi, triftongi și vocale în hiat, exerciții de flexionare cu formele corespunzătoare ale articolului posesiv genitival. În clasa a V-a, am dat elevilor să formeze fraze și propoziții cu substantive articulate și cu articole adjectivale și substantive pe care unii dintre elevii le asimilau mai greu. La clasa a VIII-a, paralel cu lecțiile de recapitulare, am început să analizăm fraza repetînd, cu elevii, cuvintele și construcțiile gramaticale noi.

M. NAIDIN :

Predînd la clasele I—IV și vorbindu-le elevilor românește atît în clasă cît și în recreații, i-am deprins să folosească fără dificultate formulele de politețe, să se exprime corect formînd propoziții scurte. Însușirea intuitivă a limbii române, de către elevii de naționalitate maghiară, a fost facilitată de apelul permanent la materialul didactic variat, de observările din natură, de relatarea unor aspecte legate de viața lor de șco-

lari, de diferite jocuri didactice. În predarea formelor neaccentuate ale pronumelui, am utilizat ilustrații sau planșe speciale, iar pentru topică frazei, jocuri didactice. Prin excursii sau vizite în magazine i-am obișnuit să folosească atributele adjectivale și numeralele, iar prin povestirile începute și continuate de elevii am urmărit să le dezvolt imaginea și bagajul de cuvinte. Lecturile dramatizate i-au ajutat pe elevii mici să pronunțe corect cuvintele românești la care întîmpinau dificultăți.

De mare importanță s-a dovedit a fi în predare folosirea unei motivații reale pentru învățarea limbii române, motivație cu valori educative care constituie, de fapt, și sursa marilor satisfacții pentru elevii ce ajung să comunice, în mod corect în limba română.

★

Din cele relatate de profesorii pe care i-am solicitat să ne vorbească despre problemele predării limbii române în școlile cu predare în limba maghiară reiese că, pe lângă utilizarea unor metode speciale de predare, în însușirea activă și conștientă a limbii române de către elevii se poate reține :

1. necesitatea organizării unui sistem de predare directă a limbii române în școlile naționalităților conlocuitoare;
2. importanța utilizării vorbirii curente, care constituie un mijloc de comunicare directă;
3. necesitatea cultivării la elevii unei motivații în măsură să sprijine procesul de învățare a limbii române.

VIOLETA APOSTOL

Procedee de însușire a limbii ruse de către elevii clasei a II-a

Deoarece lecțiile sînt orale, predarea limbii străine la această clasă presupune o muncă deosebită și minuțioasă din partea profesorului. Se apelează numai la memoria elevilor, la atenția lor, la puterea lor de concentrare și asimilare.

În cele 50' ale orei de limba rusă am folosit o multitudine de metode și procedee, care au avut o eficiență deosebită. Astfel, metoda de bază care a contribuit la îmbogățirea vocabularului și la dezvoltarea vorbirii a fost conversația, dialogul dintre profesor și elevii, dintre elevii în diferite roluri.

Folosînd această metodă la lecțiile 1 și 2, am constatat că din cei 24 elevi, 20 și-au însușit bine cuvintele legate de școală (elev, elevă, învățator), reușind să formuleze cu ușurință propoziții ca : *sînt elev*. Mai greu a fost reținut cuvîntul *învățator* sau propoziția *mă numesc...*, care au prezentat dificultăți în pronunțare.

Însușirea temeinică a acestor cuvinte s-a făcut, prin repetarea în cor, pe grupe și individual, a cuvintelor și construcțiilor predate. Elevii se obișnuiesc în acest fel nu numai cu pronunția, ci și cu audierea limbii pe care o studiază.

După ce cuvintele au fost însușite,

o serie de elevi au formulat întrebări pentru colegii lor, jucînd rolul de profesor. Acest lucru i-a stimulat și i-a antrenat la vorbirea corectă în limba rusă.

La lecția a V-a predînd după metodele amintite anterior, cuvintele : *băiat, fetiță, ceas, casă* și structurile *Nu ! Ce ? Unde ?*, am constatat la ora următoare că unii elevi nu și-au însușit cuvîntul *băiat*, iar alții nu-l pronuntau corect. De aceea, am făcut timp de o oră exerciții de pronunțare.

În general, cuvintele care prezintă dificultăți în pronunțare, cuvintele care conțin consoane muiate se însușesc mai greu de către elevii din prima oră. Acest lucru se realizează după o utilizare mai îndelungată a acestor cuvinte. După ce elevii au acumulat un număr mai mare de cunoștințe, am putut să folosesc mai des întrebări de tipul *Ce este aceasta ?*

Numărul mare și diferit de întrebări le stimulează atenția și dorința de a răspunde cît mai mult și cît mai corect. Pentru ei constituie un fel de joc, de întrecere.

Pentru a nu da semne de oboseală, elevii în timpul orei, am introdus după cîteva lecții jocul didactic. De exemplu, un joc foarte ușor și simplu pe

care l-am folosit la început de an școlar a fost jocul *Cine ?, Ce ?* Un elev numește un obiect, iar colegul de bancă sau alt elev pune întrebarea : *Cine ? sau Ce ?*, în funcție de ființele sau obiectele respective.

Un alt procedeu de consolidare a cunoștințelor îl constituie exercițiile de gimnastică în limba modernă (în cazul de față, limba rusă) de tipul : *„Ridiv-ți-vă”, „Așezați-vă”* și continuînd apoi cu altele mai complicate. De asemenea, povestirea după tablouri este un procedeu prin care am obținut bune rezultate. Elevii au învățat să povestească mai întîi după ilustrate și tablouri foarte simple, ca : *Iată clasa, în clasă sînt elevii* etc. pe care, apoi, pe măsura dezvoltării posibilităților de exprimare ale elevilor, le-am amplificat. Am evitat învățarea lor mecanică, cerînd ca la fiecare elev să folosească cuvintele dintre construcțiile cunoscute, adăugînd cîte ceva nou.

În fine, un alt procedeu folosit este învățarea versurilor. În prima oră, versurile erau memorate numai de 5—6 elevi. După repetarea lor, în 2—3 ore, toți elevii din clasă le știau.

Elevii au confecționat și material didactic, care ne era absolut necesar la lecție, deoarece înlocuia și manualul. De pildă, elevii au desenat un tablou, au decupat jetoane cu flori, fructe, jucării, au adus chiar jucării și diferite obiecte, pe care le-am integrat la lecții.

Prof. AURORA AEȘINEL
Școala generală nr. 2, Fălcieni

Studiu în bibliotecă

(Urmare din pag. 1)

și cuprind de fapt și tema „Societatea românească interbelică”.

În ce privește formularea temelor pentru istoria modernă și contemporană, menționăm același aspect pe care îl considerăm eclectic și în discordanță cu efortul general al realizatorilor programei de a familiariza tineretul nostru școlar cu rigorile materialismului istoric.

Credem că la vârsta la care se află auditoriul nostru format din elevii anilor III și IV de liceu, elemente ale filozofiei istoriei interesează măcar în aceeași măsură ca faptul istoric în sine. Fragmentarea unor probleme cum sînt cele legate de „Prin-

cipalele probleme ale lumii în a doua jumătate a secolului XIX”, după epuizarea temei anterioare „Problema orientală în secolul XIX” — care ea însăși face parte din tema suscitată și care oricum nu poate fi tratată numai în limitele secolului XIX — sau prezentarea celor două războaie mondiale ca teme de sine stătătoare, cînd ele sînt simptome ale unui sistem social-politic și economic care trebuie tratat în unitatea și deci în însăși dialectica evoluției lui, nu sînt de natură a favoriza ceea ce programul postulează: „Formarea unei temeinice concepții despre unitatea istoriei umane”.

Noi am experimentat un proiect de programă la anul III D, al

Liceului pedagogic de învățători din București.

În formularea temelor și în succesiunea lor, am ținut să respectăm structura și logica istoriei ca obiect de învățămînt, considerînd aceasta drept principiu fundamental al conceptului de modernizare a predării; de asemenea, am fost animați de preocuparea de a stabili niște coordonate care să ofere punți de legătură între temele prezentate, astfel ca elemente noi pentru o temă să constituie pentru temele următoare verigi sau repere deja cunoscute, care să usureze studiul elevilor și să facă posibilă aprofundarea unor probleme prin trecerea de la o temă la alta.

Prof. LIVIA MUSCULIU
Liceul pedagogic, București

Se impun mai multe indicații metodice

Analiza proiectelor, duce la concluzia că s-a făcut un pas înainte atît prin formularea reușită a unor teme, cît și — mai ales — prin faptul că, în structura programelor pentru anii III și IV de liceu, s-au spart vechile tipare, intrate în străvechi tradiții ca duce și s-au creionat lecții ce urmăresc liniile principale ale evoluției procesului istoric. Apar necesare unele sugestii în legătură cu modalitatea structurării proiectelor.

De mulți ani de zile, se obișnuiește a se pune la dispoziția școlilor programe care conțin nu numai titlul lecțiilor, ci și structura lor ideatică, precum și indicații orientative asupra numărului de ore de efectuat; acest obișnuit minim de detalii a fost din păcate omis în proiecte. Or, în această privință sînt multe de făcut. Manualele sînt instrumentele de lucru mai ales ale elevilor, iar pentru fiecare clasă la care se predă istoria ar fi necesar a se pune la îndemîna profesorului cîte o carte, cuprinzînd la fiecare lecție în parte însemnate suplimentări istoriografice, liste bibliografice, indicații metodice și liste de materiale didactice. Acesta ar fi manualul profesorului, care — pe bună dreptate — se cere de multă vreme, dar încă n-a fost realizat. În aceste condiții, programa ar putea suplini în

oarecare măsură lipsa semnalată: i-ar fi necesare pentru aceasta o substanțială introducere metodică, precum și notarea în dreptul fiecărei teme, a unor indicații bibliografice și metodice.

La clasele V—VII, cu modificări neînsemnate, se reia, din an în an, o foarte veche structură tematică, ceea ce se observă și în proiectele în discuție. Or, amintita structură ignoră vaste zone ale lumii, istoria universală antică fiind circumscrișă Europei de sud, unei părți a Asiei, precum și Egiptului; istoria medievală și modernă — aproape numai Europei etc. Desigur, în spații temporale însemnate, Europa a fost centrul civilizației mondiale și ei — pentru că este totodată continentul nostru — urmează a i se acorda locul cuvenit. Dar corespunde oare realității istorice o atît de slabă preocupare pentru alte zone? Și apoi, se poate considera că instruirea în spiritul contemporaneității copiii noștri, cînd trecutului lumii imense, de curînd eliberată și pornită pe calea dezvoltării, nu-l acordăm atenția ce-o merită? Așadar, se perpetuează o structură specifică vremurilor antebelice, deși în ultimele trei decenii omenirea s-a mișcat energetic înainte.

Proiectul programei pentru anul III al liceului de cultură generală prevede predarea întregii

istorii universale într-un singur an școlar (cu înlăturarea ei deplină în liceele de specialitate); nu poate să nu stîrnească legitime critici, așa cum ele s-au formulat frecvent în ultima vreme. Disciplina noastră, posedînd uluitoare potențe educativ-instructive, merită a-și recupa vechiul său loc printre obiectele studiate în școlile de toate gradele. În repetate rânduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a accentuat asupra mării însemnătăți a studierii istoriei patriei și a întregii omeniri și aceasta constituie o indicație și pentru planul de învățămînt al liceelor de specialitate și al celor de cultură generală.

Tematica pentru anul IV de liceu — este construită pe liniile directoare ale fenomenelor, lecțiile deschizînd orizontul înțelegerii unor epoci mai întinse — va avea de cîștigat în cazul înlăturării unor goluri. Structurile sociale în istoria țării noastre se propun spre analizare numai în feudalismul timpuriu, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în perioada interbelică și în anii revoluției populare. Dezvoltarea statală a României se indică a fi abordată numai în perioada cuprinsă între formarea statelor feudale și veacul al XVI-lea, în a doua jumătate a secolului trecut și în cîteva momente de după 1918. etc. Or, o asemenea tratare se va reflecta în mîntea tinerilor ce-o vor frecventa prin fragmente de cunoștințe, neasamblate, reafiate în independență dialectică.

Prof. LOUIS ROMAN
Liceul „Ion Neculce”, București

Filozofie, anul III liceu

Iluminismul și materialismul francez din secolul al XVIII-lea

Lecția a 8-a

Filozofilor și gânditorilor secolului al XVIII-lea le-a plăcut să-l considere drept secolul luminilor. Deoarece principalele idei care au circulat în acea vreme în Europa au pornit din Franța, Marx și Engels l-au caracterizat drept „un secol prin excelență francez”.

În această perioadă, Franța cunoaște o puternică dezvoltare a forțelor de producție, a burgheziei industriale, comerciale și financiare. Agricultură însă, stagna, menținând într-o mare măsură relațiile feudale, care deveniseră cătușe ale progresului. Nobilimea și biserica catolică dețineau principalele bogății funciare ale țării, de aceea împotriva lor se ridică întreaga „stare a treia”, care cuprindea burghezia, muncitorii și țărani. Secolul al XVIII-lea a fost, așadar, în Franța epoca de pregătire și de înfăptuire a revoluției burgheze. În această luptă filozofia iluministă s-a alăturat stării a treia, luminind conștiințele pentru revoluția ce se apropia.

1. Care sînt ideile fundamentale ale iluministilor ?

Mai întîi afirmarea autonomiei omului, scoaterea lui de sub orice fel de patronaj, de sub orice autoritate exterioară; omul trebuie să devină propriul său soare. Ilumiștii susțineau că omul trebuie să îndrăznească a gândi în mod propriu și a-și organiza viața pe baza acestei gândiri.

În al doilea rînd, ei au susținut cu înflăcărare rolul învățămîntului și al culturii în viața societății, rolul instrucției și al activității conștiente. „Cu cît oamenii vor fi mai luminați, cu atît vor fi mai liberi” afirma Voltaire. În al treilea rînd ei luptau pentru afirmarea hotărîtă a dreptului omului la fericire, drept socotit de ei ca unul din principiile inalienabile ale luminii naturale.

Ideile iluminismului — puternic afirmate în Franța, Anglia și Germania — s-au răspîndit rapid în aproape toate țările Europei.

2. Materialismul francez din secolul al XVIII-lea a fost un

curent filozofic de mare prestigiu, care își are rădăcinile teoretice în fizica mecanicistă a lui Descartes, în materialismul senzualist englez (Bacon, Hobbes și cu deosebire Locke), în teoriile fizicii lui Newton și este strîns legat de dezvoltarea științelor.

Cel mai mare merit al reprezentanților acestui curent este de a fi combătut idealismul și agnosticismul, de a fi dat o rezolvare materialistă ambelor laturi ale problemei fundamentale a filozofiei. Ei au afirmat primordialitatea materiei. Materia este universală și veșnică, baza tuturor fenomenelor din natură, inclusiv a conștiinței. Mișcarea este un atribut esențial al materiei, în natură totul este în mișcare: „Materia se mișcă prin ea însăși” scrie La Mettrie, iar D'Holbach îl completează: „Universul... nu ne oferă pretutindeni decît materie în mișcare”. În ceea ce privește cunoașterea, materialistii francezi se situează pe pozițiile senzualismului materialist promovat de Locke: realitatea obiectivă există independent de cunoaștere și ea poate fi cunoscută. Toate cunoștințele provin din simțuri. Apărînd însă cu consecvență exclusivistă senzualismul materialist, unii dintre filozofii francezi au alunecat în unilateralitate, reducînd întreaga cunoaștere la activitatea sensibilității și negînd aportul gândirii raționale.

Au criticat instituțiile feudale, dar, situîndu-se pe poziția burgheziei, au susținut necesitatea proprietății private. Au făcut o critică vehementă religiei, arătînd că aceasta își are izvorul în „ignoranță” și că a fost „născocită numai pentru a-i ridica pe suverani deasupra popoarelor lor...” (D'Holbach). Religia este în contradicție cu știința. Filozofii sînt prietenii rațiunii și ai științei, în timp ce preoții sînt dușmanii rațiunii și prietenii ignoranței. „Îndată ce (oamenii) au aruncat o privire amenințătoare asupra majestății cerului, nu se vor mai sfîi după aceea s-o întorcă asupra suveranității terestre” (Diderot).

Au elaborat o etică laică, desprinsă deci de religie. Ei susțineau că acele legi și norme morale sînt bune care sînt raționale, care se întemeiază pe însăși natura omului și care duc la fericirea și bunăstarea lui. Au contribuit, de asemenea, la formarea și cultivarea conștiinței naționale.

Marx, Engels și Lenin au apreciat valoarea contribuției filozofiei materialiste franceze din secolul al XVIII-lea, scoțînd în același timp în evidență limitele acesteia, caracterul ei, mecanicist, contemplativ, metafizic, rămînea pe poziții idealiste în viziunea asupra istoriei.

3. Limitele materialismului francez din secolul al XVIII-lea.

Materialismul secolului al XVIII-lea are un caracter mecanicist pentru că a explicat mișcarea materiei ca pe o simplă deplasare în spațiu; acest caracter se explică prin faptul că, dintre toate științele naturii, mecanică se afla pe atunci într-o amplă dezvoltare.

La Mettrie a scris *Omul mașină*, în care concepe realitatea ca fiind reglată exclusiv de legile mecanicii. Corpul omenesc este conceput asemenea unui ceasornic construit cu deosebită artă, iar ideile, ca mișcări mecanice, proiectări ale lumii exterioare pe „ecranul creierului”.

Reducînd toate formele de mișcare a materiei la mișcarea mecanică, acești gânditori concepeau toate schimbările din natură sub forma unei creșteri cantitative, adică ajungeau, în ultimă instanță, la negarea mișcării de dezvoltare. Un alt neajuns al acestui materialism este, așadar, caracterul său metafizic, nedialectic, incapacitatea lui de a concepe lumea ca un proces într-o continuă dezvoltare. Reprezentanții acestui materialism apreciau lucrurile și fenomenele într-un mod static și izolat. Desigur, această limită este condiționată de faptul că în acea vreme multe științe (geologia, biologia) se aflau în faza de acumulare și clasificare a materialului faptic, în faza analizei fiecărui element în parte.

O altă lipsă principală a materialismului francez constă în afirmarea caracterului contemplativ al cunoașterii, în neglijarea rolului practicii în elaborarea pozițiilor lor gnoseologice.

În explicarea fenomenelor sociale, materialistii francezi au rămas pe pozițiile idealismului iluminist, care făcea din culturalizarea maselor factorul determinant al transformărilor sociale.

(Continuare în pag. a 8-a)

(Urmare din pag. a 7-a)

Ei considerau mediul social ca factor determinant al societății, dar înțelegeau prin mediul social rațiunea, educația, cultura și moravurile. Deși au fost materialişti în interpretarea naturii, au rămas idealişti în interpretarea istoriei, acordând primordialitate factorilor spirituali și morali. Ei au cercetat numai motivele ideologice ale activității istorice a oamenilor, nu au cercetat însă ce anume dă naștere acestor motive, nu au sesizat rolul determinant al factorilor de ordin economic în raport cu suprastructura ideologică a societății.

Lectură :

„Nu depinde decât de voi să învățați a gândi ; v-ați născut cu spirit... orice om poate să se instruiască : Este rușinos să-ți încredințezi sufletul în mâinile aceluia cărora nu le-ai încredințat banii. Îndrăzniți să gândiți prin voi înșivă” (Voltaire : Dicționar filozofic, Garnier, Paris, 1967, art. Libertatea de a gândi, p. 280).

„Avem trei mijloace principale : observația naturii, reflecția și experiența. Observația adună faptele. Reflecția le combină. Experiența verifică rezultatul com-

binării. Observația naturii trebuie să fie stăruitoare, reflecția trebuie să fie adâncă, iar experiența exactă. Vedem rar aceste trei mijloace împreună. De aceea geniile creatoare nu sînt comune” (Diderot, „Despre interpretarea naturii”, în „Materialiștii francezi din secolul al XVIII-lea”, București, Editura de stat pentru literatură științifică, 1964, p. 109).

„Nu există, în fond, decât o singură lege ; legea naturală. Ea se sprijină în întregime pe un număr mic de principii, ce se pot aplica la toate problemele ce interesează umanitatea.

Dreptul natural este dreptul pe care-l are fiecare om de a veghea la siguranța proprie, la păstrarea bunurilor sale și, mai presus de orice, el este libertatea cea mai largă, care exclude prin ea însăși libertatea de a dăuna” (D'Holbach, Maxime și cugetări, în „Materialiștii francezi din secolul al XVIII-lea”, București, Editura de stat pentru literatură științifică, 1964, p. 331).

„Preoțimea, care de mii de ori a tulburat liniștea țărilor, nu folosește decât țăranilor, pe care îl acoperă cu egida divinității ; ea este nefolositoare pentru principii bune care nu au să se teamă de nimic, ea este nefolositoare pentru toți cetățenii cu judecată,

care găsesc în rațiune un ghid mult mai fidel, decât în doctrinele obscure...” (D'Holbach, „Politica naturală”, Op. cit. p. 299).

„Corpul omenesc este un ceasornic, dar un ceasornic imens și construit cu atîta artă și istețime încît chiar dacă se oprește roata care slujește la arătarea secundelor, aceea care arată minutele totuși se învîrtește și își îndeplinește fără răgaz menirea ei” (La Mettrie, „Omul mășină”, Op. cit., p. 387).

„Rațiunea devine unica măsură a tot ce există. De atunci, după expresia lui Hegel, lumea a fost așezată pe cap, mai întîi în sensul că creierul omenesc și principiile descoperite cu ajutorul gândirii au pretins să fie recunoscute drept bază a oricărei acțiuni omenești și a oricărui relații sociale, iar apoi și în sensul mai larg, că realitatea, care contrazicea aceste principii, a fost de fapt complet răsturnată”. (Fr. Engels, „Anti-Dühring”, București, Editura politică, 1966, p. 20).

Întrebări

1. Ideile fundamentale ale iluminismului.

2. În ce constă aportul materialiştilor francezi la dezvoltarea gândirii filozofice și care sînt limitele materialismului lor ?

Învățămîntul ideologic al cadrelor didactice

Recomandare tematică

TEMA 1 „Preocupări actuale ale P.C.R. pentru perfecționarea formelor și metodelor de exercitare a rolului conducător al partidului. Plenarele C.C. al P.C.R. din februarie-martie și iunie 1973 cu privire la creșterea neconținută a rolului conducător al partidului în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate”.

În cadrul Temei 1 recomandăm, cu caracter orientativ, pentru pregătirea propagandiștilor, următoarele subteme :

1. În construcția societății socialiste multilateral dezvoltate cresc continuu sarcinile de mare importanță pentru poporul nostru în toate laturile și domeniile activității și existenței sale, în dezvoltarea, modernizarea și perfecționarea neîntreruptă a forțelor de producție, a relațiilor de producție și a relațiilor sociale în totalitatea lor, în adîncirea democrației, în lărgirea orizontului de cunoaștere, în dezvoltarea conștiinței socialiste și în formarea omului nou.

Conducerea și îndeplinirea acestor sarcini de însemnătate istorică impun ca o necesitate obiectivă, intensificarea rolului conducător al partidului, a capacității sale politice și organizatorice de folosire a energiei inepuizabile a tuturor forțelor poporului nostru.

2. Conducerea de către partid a întregii noastre activități se exprimă, în primul rînd, prin linia sa politică-ideologică, întru chipare — în condițiile României — a marxism-leninismului creator.

3. O înaltă expresie a creșterii neconținute a rolului conducător al partidului o constituie înțelegerea profundă, explicarea cu claritate și transformarea consecventă pe baze revoluționare a realităților social-politice ale țării noastre ; această latură a activității partidului impune o amplă acțiune organizatorică și mobilizatoare a întregului popor.

4. Transformările revoluționare din gîndirea și viața spirituală a oamenilor muncii, așezarea întregii noastre vieți sociale pe temeiurile normelor eticii și echității socialiste și comuniste, exprimă creșterea rolului conducător al partidului în sporirea participării conștiente a poporului la făurirea propriului său destin.

5. Legătura strînsă cu clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, cu întregul popor și sporirea contribuției fiecărui comunist la îndeplinirea sarcinilor dezvoltării neîntrerupte a societății noastre, impun creșterea rolului partidului în activitatea întregului popor, a fiecărui colectiv de muncă, a fiecărui comunist și a fiecărui om al muncii.

6. Expresia concretă a creșterii neconținute a rolului conducător al partidului în întreaga noastră activitate și în întreaga noastră existență, o constituie dragostea fierbinte și hotărîrea nestrămutată cu care întregul nostru popor traduce în viață măsurile și hotărîrile conducerii partidului, indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, politica Partidului Comunist Român.

(În numărul viitor, vom publica pe aceeași temă o consultație, recomandări metodice și lista bibliografică).

CONSULTAȚII • RECOMANDĂRI METODICE • DEZBATERI • ÎNVĂȚĂMÎNTUL
IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

ÎN DEZBATERE:

Proiectul tematicilor orientative ale programelor de istorie

Continuăm în acest număr dezbaterile proiectelor tematicilor orientative ale programelor de istorie. Invităm profesorii doritori să participe la această dezbatere să ne scrie materiale scurte, care să cuprindă propuneri și sugestii concrete referitoare la conținutul și modul de organizare al materiei. Așteptăm, de asemenea, materiale cu sugestii și propuneri și pentru celelalte obiecte: filozofie, economie politică, socialism științific.

Observații și propuneri

Nota introductivă la proiectele de programe privind predarea istoriei în școala de cultură generală și liceu precizează concepția modernă în care au fost gândite.

Subliniind spiritul lor innoitor, ne permitem unele observații, cu intenția de a menționa aspecte insuficient realizate care nu vizează, însă, structura concepției lor.

În ceea ce privește învățămîntul de cultură generală, socotim că preadolescenții, elevii ai claselor a VIII-a, care au învățat istoria României în clasa a IV-a și apoi au reluat-o prezent în clasele V—VIII în cadrul istoriei universale, sînt apti să revină la această vîrstă asupra istoriei patriei, mergînd de data aceasta pe structura și logica obiectului, cu respectarea cronologiei, în sensul grupării fenomenelor social-politice și culturale dintr-o etapă istorică (ex.: feuda-

lism timpuriu, dezvoltat, tîrziu) în tot atîtea teme mari.

Această modalitate de transmitere a informației trezește și menține interesul pentru studiul istoriei deja învățate în clasele IV—VIII, aducînd un element nou în munca cu elevii și, în același timp, satisface cerința fundamentală a concepției de modernizare: predarea istoriei pe structura și logica obiectului, punînd la îndemîna elevilor „modele” cu care vor opera mintal și care îi va duce pe drumul „descoperirii” înțeleasă ca „restructurare a unor cunoștințe anterioare dobîndite, pe noi scheme mintale”.

O observație de amănunt — aparent — referitoare la programa clasei a VIII-a: considerăm greșită optica predării revoluției de la 1848 în formula prezentă în proiectul de programă, deoarece nu respectă exactitatea cronologică a desfășurării evenimen-

tului, tînd seama că Adunarea de la Blaj a precedat-o pe cea de la Islaz. (Pentru amănunte vezi planul de desfășurare al revoluției de la 1848 prezentat de prof. V. Maciu în „Istoria poporului român”, de sub redactarea prof. A. Oțetea)

O altă observație, tot de amănunt, privind programa pentru clasa a V-a: de ce se înserează lecția „Dacia în timpul stăpînirii romane” în capitolul Roma antică și nu la cel privitor la Dacia, și dacă e cuprinsă în istoria Romei antice de ce nu la „Frumărea și dezvoltarea imperiului roman”?

În ce privește programa de liceu, atît a istoriei universale, cit și a istoriei României, ne permitem să formulăm cîteva observații cu caracter general, dar care vizează și structura concepției care a stat la baza elaborării acestor programe.

Credem că formularea unor teme, repetarea lor și ordinea stabilită de programe nu satisfac întru totul efortul depus de a „moderniza învățămîntul istoriei”.

O primă remarcă: se face confuzie între conceptul de problematizare ca metodă modernă a didacticii și organizarea materiei în programă pe probleme.

A doua remarcă: pulverizarea unui fenomen ca cel de cultură (un exemplu) într-o sumă de teme, și acelea nu întotdeauna judicios plasate, nu contribuie la ceea ce programa își propune referitor la „stimularea gîndirii și a capacității de judecată a elevilor”.

A treia remarcă: nu se respectă „cronologia de bază” (vezi istoria României, tema 36 „Patrundera marxismului în România”, după tema „Desăvîrșirea unității naționale” și ruptă de tema „Primul partid al clasei muncitoare”; temele 40, 42, 43 dispersate, deși privesc istoria P.C.R.

(Continuare în pag. a 2-a)

(Urmare din pag. a 3-a)

a procesului reproducției în cadrul reglementărilor legale; o modalitate de cointeresare a întreprinderilor și salariaților în obținerea de rezultate economice optime, o școală de conducere și gospodărire socialistă a producției de către muncitori, tehnicieni și ingineri.

Trăsătura esențială a gestiunii economice ca metodă constă în posibilitatea pe care o oferă de a îmbina judicios conducerea centralizată, pe bază de plan, a economiei naționale, cu stimularea largă a inițiativei întreprinderilor și altor organizații economice în organizarea producției și valorificarea resurselor: în utilizarea pîrghiilor valorice ca instrumente economice ale planificării producției și creșterii eficienței întregii producții sociale.

În legătură cu caracterul de metodă al gestiunii economice se află formele sale organizatorice în unități economice de stat și cooperatiste, în centrale, întreprinderi și subdiviziuni ale întreprinderii, fabrici, uzine, secții, ateliere și formații de lucru care reflectă specificul ramurii și obiectul activității economice, precum și principiile gestiunii economice și unele particularități ale ei. În economia noastră, formele de bază ale gestiunii economice sînt gestiunea economică proprie și gestiunea economică internă.

Gestiunea economică internă, este marcată de trecerea unităților economice la starea de unități rentabile, de lichidarea dotațiilor de la buget. Unitățile economice care au gestiunea economică proprie își organizează activitatea de sine stătător în scopul îndeplinirii sarcinilor din planul de stat cu maximum de eficiență. Avînd această obligație, unitățile economice respective trebuie să folosească toate mijloacele și forțele de care dispun pentru creșterea productivității muncii, reducerea prețului de cost, ridicarea calității produselor și plasarea lor stabilă în perspectivă, potrivit necesităților economiei naționale. Aceste unități își acoperă cheltuielile din venituri proprii obținute din vânzarea mărfurilor sau prestări de servicii, iar o parte a beneficiilor le utilizează pentru finanțarea mai departe a dezvoltării producției și recompensarea suplimentară a salariaților.

Pe baza gestiunii economice proprii, funcționează în economia noastră națională în prezent, unitățile cu statut de centrală, unele întreprinderi și institute de cercetări științifice, care fac cerce-

tare aplicativă, organizațiile economice care prestează servicii plătite și cooperativele agricole de producție.

Centralele industriale și unitățile asimilate lor exercită în cadrul gestiunii economice proprii atribuții în domeniul planificării și controlului îndeplinirii sarcinilor de plan, al cercetării și proiectării; investițiilor și construcțiilor organizării producției și a muncii; aprovizionării tehnico-materiale și desfacerii produselor în țară și străinătate; cooperării în producție cu firme și organizații din străinătate; în domeniul activității financiar-contabile; a activității de personal potrivit prevederilor legale.

Întreprinderile din cadrul centralelor exercită toate atribuțiile în domeniul producției și parțial atribuțiile corespunzătoare celorlalte domenii, care nu se justifică din punct de vedere economic să se efectueze în mod centralizat. Legea cu privire la organizarea și conducerea unităților economice de stat atribuie centralei competența de a stabili pentru fiecare întreprindere din componența ei, pe bază de criterii economice, ținînd seama de factorii de influență specifici, limitele în care fiecare atribuție va fi exercitată de întreprindere și în mod centralizat la nivelul centralei.

Gestiunea economică internă urmărește să stimuleze salariații la locul de muncă și să îndrepte activitatea lor productivă, cît mai precis cu putință în direcția care corespunde intereselor societății, întreprinderii și intereselor lor proprii. Ea se aplică unor întreprinderi în cadrul centralelor, fabricilor, uzinelor, exploatărilor, secțiilor, șantierelor, atelierelor, formațiilor de lucru din cadrul întreprinderilor și cuprinde un sistem de relații și indicatori asupra cărora subunitatea respectivă poate influența în mod nemijlocit. Gestiunea economică internă impune defalcarea sarcinilor de producție pe colective de producție, calculul dimensiunilor cheltuielilor efective și compararea lor cu cele planificate cu cheltuielile altor subunități similare în scopul punerii în evidență a rezervelor și stimulării cît mai eficiente a mijloacelor.

Gestiunea economică internă, dacă funcționează corespunzător, este un factor important al organizării raționale a activității unităților economice și gospodăririi lor eficiente, pentru că stimulează diviziunea științifică a muncii în cadrul întreprinderilor, impune un nivel mai riguros de conducere a întreprinderii și subunităților sale, precum și func-

ționarea eficientă a cointeresării materiale și morale a salariaților.

Cele două forme ale gestiunii economice au comun aplicarea calculului cheltuielilor de muncă în formă bănească; efectuarea activităților pe baza spiritului de inițiativă și chibzuirii economice a cheltuielilor de muncă vie și mijloace materiale.

Între cele două forme ale gestiunii există unele deosebiri calitative. Gestiunea economică proprie presupune personalitatea juridică a unității economice, calitatea de a fi titulară de plan sau de a avea plan propriu, înzestrarea la înființare cu fonduri fixe și mijloace circulante proprii; relații cu bugetul de stat; a încheia bilanț și a avea cont la bancă; a beneficia de credite bancare și stabili relații economico-financiare cu alte unități și după caz cu beneficiarii și furnizorii străini.

Gestiunea economică internă, de regulă, nu presupune elementele amintite. Subunitățile care practică această gestiune nu au autonomie economică, nu realizează direct producția; majoritatea operațiilor lor financiar-contabile se efectuează de unitățile din care fac parte.

După cum se poate constata, formele concrete prin care se realizează gestiunea economică au la bază principiile generale ale economiei socialiste, aplicate corespunzător nivelului de dezvoltare a forțelor de producție și gradului de complexitate a producției sociale. Rezultă din aceasta că în procesul construcției socialiste, conținutul și sfera de cuprindere a gestiunii economice dobîndesc elemente noi, se îmbogățesc.

Ele sînt mai cuprinzătoare sau mai restrinse pendinte de dezvoltarea economiei, de complexitatea relațiilor dintre întreprinderi, de nivelul verigii la care se aplică, de necesitatea asigurării unei conduceri eficiente a activității economice.

În economia noastră, gestiunea economică a evoluat în linii generale de la introducerea evidenței și controlului asupra producției și repartiției, calculului economic și bilanșului propriu, păstrării numerarului în bănci și efectuarea decontărilor fără numerar, acordării de credite bancare, deschiderii de conturi la bănci, posibilității de a avea mijloace circulante proprii, organizării aprovizionării și desfacerii și pînă la încheierea de contracte economice. Ca sferă de cu-

(Continuare în pag. a 5-a)

(Urmare din pag. a 4-a)

prindere ea s-a extins în unități lucrative și de servire.

În trecut, eficiența gestiunii economice a fost slăbită de o seamă de factori ca: prelucrarea la bugetul statului a tuturor mijloacelor bănești necesare pentru investiții și desfășurarea activității productive, ceea ce a condus la insuficiența coînteresare în desfășurarea unei activități eficiente; practica funcționării unor întreprinderi de stat prevăzute ar fi susținute prin dotații de la buget — îngrădiri de ordin administrativ, care au îngustat activitatea unităților economice; centralism excesiv. Au existat și sectoare însemnate de producție, de exemplu întreprinderile de mecanizare a agriculturii, unitățile de îmbunătățiri funciare și organizare a teritoriului etc. care au rămas în afara gestiunii economice.

În prezent, perfecționarea gestiunii economice face parte din ansamblul măsurilor privind îmbunătățirea conducerii economiei socialiste, întărirea stimulării și răspunderii unităților economice, fapt ce-l atestă legea cu privire la organizarea și conducerea unităților economice de stat, care stabilește introducerea gestiunii economice în toate unitățile economice.

Întrucît activitatea economică

a întreprinderilor socialiste depinde în mare măsură de rezultatele subunităților sale, este de actualitate cuprinderea în gestiunea economică internă a tuturor acestor subunități; acordarea unor drepturi și răspunderi pentru folosirea fondurilor; posibilitatea de a formula pretenții față de alte subunități dacă li s-au adus daune materiale; de a îndeplini sarcini de plan prin intermediul cooperării interne; de a preciza rezultatele activității secției, sectorului și formației de lucru și o evidență a economiilor realizate, cu un cuvînt devine important să se determine contribuția subunităților la beneficiul întreprinderii, la reducerea cheltuielilor de producție, rolul lor în creșterea și înlocuirea valorii.

Trecerea subunităților la gestiune economică internă presupune: stabilirea unui număr de indicatori de plan care să permită aprecierea activității subunităților; stabilirea aportului subunității în producerea valorii și formării beneficiului; plata recompenselor materiale corespunzătoare.

În legătură cu trecerea la gestiune internă trebuie acordată atenție punerii în ordine a normativelor de folosire a utilajelor, cheltuielilor pentru materiale, energie, combustibil; îmbunătățirii aprovizionării; perfecționării planificării interne; stabilirii corelațiilor corespunzătoare

între sarcinile de plan pe întreprindere și fiecare subunitate.

Unele probleme ridică organizarea gestiunii economice în unitățile cu statut de centrală, sub aspectul relațiilor de gestiune ale acestor unități cu întreprinderile ce fac parte din componența lor.

Conținutul acestor relații de gestiune este determinat de faptul dacă întreprinderile în subordine au sau nu statutul de persoană juridică, dacă în subunități există sau nu structură de secție; de volumul și particularitățile producției; de gradul de dispersie teritorială a întreprinderilor ce aparțin unității cu statut de centrală; de particularitățile legăturilor de cooperare și gradul dotării tehnice.

Practica economiei socialiste arată că aplicarea consecventă a gestiunii economice stimulează eforturile pentru economisirea muncii sociale, pentru creșterea contribuției la sporirea venitului național, la creșterea puterii economice a țării și a nivelului de trai al poporului.

Avînd ca efect rezultate economice maxime cu cheltuieli de muncă minime, aplicarea gestiunii economice stimulează, de asemenea, introducerea tehnicii noi în producție și creșterea productivității muncii sociale.

Prof. univ. ing. dr.
MIRON BELEA

PROIECT

Tematica de cunoștințe economice pentru învățămîntul liceal Anul școlar 1974 — 1975

Anul I
(1 oră săptămînal — 32 ore anual)

1. Necesitatea cunoașterii vieții economice. Producția bunurilor materiale, baza existenței societății. Trebuințe și interese economice. Activitatea economică.
2. Economia națională. Principalele ramuri economice. Trăsăturile economiei noastre naționale bazate pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție; superioritatea economiei socialiste față de economia capitalistă.
3. Rolul P.C.R. și al statului socialist în organizarea și con-

ducerea planificată a economiei noastre naționale. Planul — instrument al conducerii activității economice.

4. Politica P.C.R. de dezvoltare a economiei naționale. Dezvoltarea principalelor ramuri. Întreprinderea socialistă de stat. Caracteristici generale. Specificul întreprinderilor industriale, agricole, comerciale — Centrala industrială.
6. Cooperativa agricolă de producție. Principalele direcții de dezvoltare. Asociațiile inter-cooperatiste.

7. Procesul de producție în întreprindere și elementele lui. Mijloace de producție. Forța de muncă. Organizarea producției.
8. Conducerea întreprinderii de stat. Formele conducerii colective și ale participării oamenilor muncii la conducerea întreprinderii.
9. Producția marfă a întreprinderii. Calitatea produselor. Legea controlului și asigurării calității produselor.
10. Capacitățile de producție ale întreprinderii. Căile utilizării lor raționale.
11. Productivitatea muncii. Căile creșterii productivității. Progresul tehnic.
12. Disciplina socialistă a muncii. Organizarea și normarea muncii.
13. Prețul de cost și prețul de vânzare al produselor. Importanța și căile reducerii prețului de cost. Beneficiul întreprinderii.

(Continuare în pag. a 6-a)

(Urmare din pag. a 5-a)

14. **Salariul.** Cointeresarea și răspunderea materială a lucrătorilor. Fondul de salarii.
15. **Retribuirea muncii în C.A.P.** Acordul global.
16. **Comerțul socialist, de stat și cooperatist.** Aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor. Contractele economice.
17. **Comerțul exterior.** Dezvoltarea relațiilor economice externe ale României. Sarcinile întreprinderilor socialiste în îndeplinirea planului de export.
18. **Băncile.** Creditul și dobânda.
19. **Casa de economii și consemnațiuni.** Rolul ei în economia națională.
20. **Venitul național.** Creșterea avuției naționale și apărarea avuției obștești — baza propășirii societății noastre.
21. **Veniturile și cheltuielile statului socialist.** Bugetul de stat.
22. **Nivelul de trai.** Politica P.C.R. de ridicare a bunăstării materiale și culturale a oamenilor muncii.
23. **Făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate în România.** Direcțiile de dezvoltare a economiei românești.

Specificul filozofiei ca obiect de învățămînt în liceul de cultură generală

Se cunoaște că fiecare obiect de învățămînt decupează din știința de specialitate respectivă un bagaj de „evenimente esențiale”, pe a căror structură elevul să-și poată întocmi, ca opțiune sau necesitate, prin apropiere sistematică și permanente, imaginea de ansamblu și de detaliu a științei respective. Așa se întâmplă cu istoria, geografia, filozofia ș.a.m.d. ca obiecte de învățămînt și cu istoria, geografia, filozofia etc. considerate, fiecare în parte, știință cu statut de sine stătător.

Specificul predării obiectului filozofie în liceul de cultură generală se întemeiază din modul de comportare a științei filozofiei față de celelalte științe, pe de o parte și, pe de altă parte, prin finalitatea deosebită a celei dinții față de științele particulare.

Recunoscîndu-i-se, pe bună dreptate, interpretarea totalizatoare (generală) a universului în termeni conceptuali, filozofiei i se recunosc, desigur, și puncte de incidență cu domeniul de investigație a științelor particulare, evidență ce se constată cu ușurință, fie numai pe motivul că în momentul de față nu puține din științele pe care le-am denumit, în raport cu filozofia, particulare își desfac registrul problematic spre o cuprindere cit mai întinsă a realității.

Propunătorul obiectului filozofie în liceul de cultură generală, și nu numai aici, trebuie să cunoască, dacă nu îndeaproape cel puțin ca esență natura și sfera ce o subîntind celelalte obiecte de învățămînt și să facă, cu orice prilej, apeluri repetate și oportune la acestea. Numai astfel, predînd și dezbătînd diferite categorii ale filozofiei el va con-

firma eficient specificitatea acestui obiect.

Filozofia ca știință și ca obiect de învățămînt, nu poate fi numai cunoaștere pură. În această ipoteză, ea s-ar confunda sumei fragmentelor ori întregului științelor particulare. Nefiind numai demers științific pur asupra existenței interpretată ca totalitate, filozofia se elaborează și pe „...datele complementare ale cunoașterii discursive (...) pe experiența trăită și acțiunea umană...” (L. Grünberg, *Obiectul filozofiei în Materialismul dialectic*. Editura politică, București, 1973 pag. 15).

Această intenție de modelare a personalității umane pentru acceptarea anumitor valori și respingerea nonvalorii, implică predarea obiectului filozofiei într-un context cit mai concret, și cu atît mai real, nu numai prin „apel rațional” principalul apel al filozofiei, ci și prin „apel afectiv”. De aici necesitatea întregirii

argumentului științific pentru propunătorul obiectului filozofie, cu lecturi, audții, vizionări, precum și prin participarea activă, permanentă la pulsația vieții societății noastre socialiste.

Nu putem oferi aici întreaga gamă ce o presupune predarea cu competență a obiectului filozofie în liceul de cultură generală, dar considerăm ca absolut necesar:

a) formarea unui sistem de cunoștințe elastic, peste cunoașterea „propriu-zisă” oferită de alte obiecte de învățămînt;

b) întemeierea unui sistem atitudinal ferm pentru acceptarea reală a valorii și promovarea acesteia, precum și de respingere a nonvalorii ori pseudovalorii;

c) imbold permanent spre acțiune, spre muncă utilă, eficientă, oricare ar fi domeniul desfășurării ei, în cadrul societății noastre socialiste.

Servind acestor comandamente, predarea obiectului filozofie în liceul de cultură generală va oferi baza trainică de înțelegere a temeiurilor profund științifice ale politicii partidului și statului nostru în edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Prof. OCTAVIAN ANA
comuna Sebeș, jud. Arad

Studiu în bibliotecă

GESTIUNEA ECONOMICĂ SOCIALISTĂ (I)

Conținutul, funcțiile și formele gestiunii economice

Gestiunea — categorie economică

Gestiunea economică are două semnificații — de categorie economică și metodă economică de conducere a producției în unitățile socialiste. Din lucrările lui Lenin rezultă că, continuatorul operei lui Marx considera gestiunea economică o componentă a conducerii științifice a unităților economice pe baza centralismului democratic: o vedea întemeiată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, care face ca producătorii bunurilor materiale din fiecare întreprindere să se simtă în calitatea lor de proprietari comuni ai acestor mijloace, tot mai răspunzători pentru bunul mers al întregii economii naționale: și o pune în legătură cu dezvoltarea democrației socialiste, educarea atitudinii noi față de muncă și creșterea conștiinței socialiste a salariaților.

Necesitatea gestiunii economice este determinată de unirea producătorilor în unități de producție socialiste, care sînt nu numai verigi ale sistemului unic al economiei naționale, ci și producători colectivi socialiști de mărfuri, ce-și desfășoară producția în mod planificat și în anumită măsură de sine stătător; de acțiunea legii recuperării cheltuielilor din venituri proprii, a legii valorii, legii repartiției după muncă și a altor legi specifice socialismului; de cerința satisfacerii în socialism a intereselor economice ale societății, unităților economice și ale producătorilor.

Pe baza celor de mai sus, se poate conchide că gestiunea economică, în înțelesul de categorie este o formă de relații economice dintre societate și întreprinderi, dintre întreprinderi, dintre întreprinderi și angajații lor, specifică fazei socialiste a modului de producție comunist, caracterizată prin îmbinarea relațiilor planice și a celor valorice. Această formă de relații economice asigură obținerea unei eficiențe maxime a producției sociale în condițiile unor cheltuieli minime de resurse materiale, de muncă și bănești prin participarea tuturor lucrătorilor din unitățile economice la

conducerea și gospodărirea acestora.

Conținutul gestiunii economice, pus în evidență prin definirea de mai sus, poate fi mai bine conturat de funcțiile pe care această categorie le are. Acestea sînt: comensurarea cheltuielilor și rezultatelor economice în formă bănească, prin care se pune în evidență rentabilitatea întreprinderii; stabilirea dependenței cheltuielilor productiv-gospodărești și social-culturale ale unităților economice de veniturile formate ca rezultat al activității proprii; stimularea extinderii producției de mărfuri în sortimente necesare societății și ridicarea eficienței ei pe calea accelerării și aplicării cu rezultate mai bune a progresului tehnico-științific și folosirii cât mai raționale a tuturor resurselor; atragerea lucrătorilor în activitatea productivă și în conducerea producției în fiecare sector de activitate și la nivelul întregii unități, prin cointeresarea colectivă și individuală în rezultatele finale ale producției; educarea colectivului de producție în spiritul atitudinii responsabile și gospodărești față de avutul obștesc.

Toate funcțiile gestiunii economice se întrepătrund și intercondiționează. Ele arată că gestiunea economică exprimă relații valorice reglementate pe bază de plan, care apar în procesul de efectuare și recuperare a cheltuielilor pe seama veniturilor din realizarea producției proprii și obținerea de beneficii. Relațiile de gestiune se formează în unitățile economice, în legătură cu consumul productiv, formarea valorii și indeosebi a plusprodusului; între unitățile economice, cu ocazia vânzării-cumpărării produselor, formării veniturilor, înlocuirii valorii mijloacelor de producție consumate și plății salariilor; între unitățile economice și stat, în legătură cu repartiția venitului net.

Gestiunea economică în semnificația descrisă de funcțiile ei, cuprinde toate unitățile economice de stat cu caracter productiv, organizațiile din sfera serviciilor plătite și cooperativelor agricole de producție. Unitățile care nu funcționează pe bază de gestiune economică sînt unități

bugetare. Din această categorie fac parte instituțiile de învățămînt, de sănătate ș.a. Ele aparțin sferei serviciilor fără plată, nu au încasări proprii și toate mijloacele necesare întreținerii lor le obțin în limitele planului de cheltuieli de la bugetul de stat.

Prin conținutul său, gestiunea economică socialistă se deosebește de gestiunea sau calculul comercial al întreprinderilor capitaliste. Acesta din urmă se bazează pe exploatarea muncii salariale, are drept obiectiv obținerea unui profit maxim prin orice mijloace. Gestiunea economică socialistă se întemeiază pe colaborarea tovarășească, ajutor reciproc și urmărește satisfacerea cât mai deplină a trebuințelor întregii societăți și ale fiecărui membru al ei în parte.

Gestiunea — metodă economică

Conținutul gestiunii economice ca și categorie, pune în evidență aspectul ei obiectiv, conferit de relațiile economice cărora le dă expresie. Totodată gestiunea economică prezintă și un aspect subiectiv conferit de politica economică a statului socialist, care dă relațiilor economice specifice acestei categorii: forță juridică. Sub acest al doilea aspect de conducere planificată a unităților socialiste, gestiunea economică este bazată pe consumarea în formă bănească a cheltuielilor și rezultatelor activității economice, pe compensarea cheltuielilor unităților economice din veniturile proprii și asigurarea unei rentabilități și pe o seamă de principii pe care le vom examina în cadrul acestei teme.

Ca metodă, gestiunea este un mod de conducere a activității economice a unităților socialiste în condițiile dezvoltării planificate a economiei naționale: o formă specifică în care legile economiei socialiste sînt folosite în întreprinderi și unități cu statut de centrală prin planificare și conducere pe răspundere proprie

(Continuare în pag. a. 4-a)

DIMITRIE CANTEMIR ȘI PEDAGOGIA VÎRSTELOR

DRAC THIB...
CANTEMIR
MOLDOVA
PRINCEPS

Dimitrie Cantemir (1673-1723), de la cărui naștere sărbătorim anul acesta 300 de ani, în ansamblul extraordinarei și multilaterale sale activități de savant, gânditor și om politic, se dovedește un pedagog și educator de talie europeană. În acest domeniu anticipează teoria rousseistă a pedagogiei vîrstelor și poate fi considerat în același timp un precursor al educației permanente. Dealtfel, epoca în care trăiește îl situează între Comenius (1592-1670) și J.J. Rousseau (1712-1778). Ca și Comenius, Cantemir mai păstrează destule elemente religioase în gândirea sa pedagogică și educativă, dar în același timp anunță și prefigurează orientările moderne în acest important domeniu de formare a personalității umane. Amintim, în această privință, preocuparea de răsturnare a valorilor sociale și de clasă, scumpe aristocrației feudale, interesată în păstrarea principiului ereditar în promovarea pe scara socială și de înlocuire a acestora, cu valori individuale, în care criteriul este al meritului personal și al valorii învățării și culturii. El își dezvoltă ideile și în lucrări speciale, pe profil pedagogic și educativ, ca *Divanul lumii* (1698) și *Loca obscura* (1721), dar și în lucrări cu alt profil, în special în *Istoria ieroglifică, Hronia, Descrierea Moldovei*.

Cantemir este autorul unui sistem de educație permanentă, socotind că omul are nevoie să se instruiască și să se educe din copilărie pînă la moarte. În cadrul acestui concept, înainte de Rousseau, socotește că sistemul și metodologia predării cunoștințelor, precum și conținutul educației trebuie să difere după specificul vîrstei. Astfel, în copilărie, etapa în care omul ia contact cu primele cunoștințe și învățături, acestea trebuie preluate în urma de dificultățile de înțelegere ale copilăriei, educatorul trebuind să știe ce să predea mai întâi și ce mai pe urmă, după principiul de la mai ușor la mai greu. Cantemir consideră, de asemenea, că facultatea prin care se face înțelegere însușirea cunoștințelor la copii este memoria. Împrejurare ce obligă la predarea acelor noțiuni care pot fi mai ușor reținute cu ajutorul memoriei.

Asemănînd omul cu un fruct, cu o „poamă”, deci cu un element al naturii, Cantemir îi împarte viața în șapte vîrste, fiecare reprezentînd o etapă nu numai sub raport biologic, deci sub raportul condiției naturale, fiziologice, ci și sub raport educațional. Aceste vîrste sînt: pruncia, copilăria, catarigia, voinicia, bărbăția, cărunțelele și bătrînețele.

Pruncia, pe care o numește „floarea a vieții omenestii” (*Divanul*), corespunde micii copilării. Educația trebuie începută încă din această e-

tapă, în care rolul fundamental îl joacă părinții. Născut de la natură ca o ființă bună, pruncul reprezintă un model al nevinovăției și omeniei pentru conduita omului matur. Copilăria — am spune astăzi vîrsta școlară mică — și catarigia — termen ce ar însemna pubertatea — asemănate pe scara vieții cu „legătura florii a vieții omenestii”, iar sub raportul educației cu un pom în plină floare, gata de legat, receptivă la influențe, reprezintă o etapă formativă importantă, intrucît de felul educației primite acum depinde dacă omul va fi în viață bun sau rău.

Educația primitivă în copilărie este fundamentală, pe ea formîndu-se cu timpul întreaga personalitate. Învățătura, însușirea de cunoștințe este cea prin care omul se distinge de animal: „Omul cu mintea și cu învățătura din dobitoace se alege, iară aceasta lipsind și decît dobitoacul mai rău este” (*Divanul*). Sau: „pedeapsa și învățătura lipsind, nu numai în copilărie, ce aseși și în bătrînețe tot dobitoc se va-numi și asemenea celor fără socoteală să va socoti” (*Divanul*).

Omenia, cerință fundamentală a eticii cantemirice, devine scopul educației mai ales pentru vîrștele, mature. Voinicia, adică tinerețea și adolescența, este vîrșta inconstanței, a tentațiilor, a singelui fierbinte (Rousseau o va numi „vîrșta pasiunilor”), împrejurare ce obligă la un efort pentru ca omul să se mențină pe linia unei conduite morale severe. Același lucru se cere și pentru vîrșta bărbăției, în care tentațiile prevalent biologice ale tinereții sînt înlocuite de altele, legate de viața socială, „lumea”, prilej de a comite diverse incorectitudini și nedreptăți față de semenii. Ultimele două vîrște, cărunțelele și bătrînețele, trebuie să constituie pentru om cel mai bun prilej de a-și reconsidera trecutul și de a porni pe un drum nou, pentru că moartea să nu-l găsească în dificultate morală. Pentru a putea depăși dificultățile pe drumul către o adevărată corectitudine morală, omul este obligat ca toată viața să se instruiască, cerință izvorită dealtfel din formația de umanist a marelui nostru educator.

ION VERDES
cercetător științific principal,
Institutul de cercetări pedagogice

Bibliografia lucrărilor lui

Dimitrie Cantemir

În cadrul manifestărilor consacrate aniversării marelui cărturar-voievod, de la nașterea căruia se împlinesc trei secole, semnalăm apariția **bibliografiei selective a scrierilor istorice, literare, filozofice și muzicale, cantemirice**, tipărite de Biblioteca centrală de stat din București, cu scopul de a populariza mai larg viața și activitatea savantului din secolul al XVII-lea.

De o extremă utilitate, acest volum omagial, difuzat unor instituții culturale din țară și străinătate, se adresează cititorilor, cercetătorilor, specialiștii din țară și de peste hotare, interesați de opera și personalitatea „omului universal”, Dimitrie Cantemir. El este com-

pletat cu o exegeză selectivă a celor mai cunoscute lucrări ale sale, din care se reproduc citate semnificative, cuprinde opiniile unor oameni de cultură români și străini, despre personalitatea sa și este ilustrat cu o bogată iconografie: manuscrise, stampe, diverse ediții ale operei.

La acest act de cultură se adaugă realizarea — de către aceeași instituție — a unor seturi de fotografii înfățișînd aspecte din viața și activitatea domnitorului, care urmează să fie expediate bibliotecilor.

D. S.

GHEORGHE LAZĂR, O PILDĂ DE PATRIOTISM

Dintre numeroasele figuri de dascăli care și-au închinat viața luptei pentru luminarea poporului, un rol de frunte îl ocupă Gheorghe Lazăr de la moartea căruia s-au împlinit 150 de ani.

Născut la 5 iunie 1779 în comuna Avrig, județul Sibiu, a dus viața aspră a iobagilor de pe moșia baronului Samuel Bruckenthal. Din cauza aceasta a mers tirziu, la vîrșta de 12 ani, la școala trivială (generală) românească din Avrig, unde a avut ca învățător pe scriitorul Ioan Popovici Barac, care a îndemnat pe tatăl său să-l dea la liceul călugărilor piariști din Cluj.

În 1800 i se acordă o bursă pentru Facultatea de teologie din Viena. Însotit de știință, Gheorghe Lazăr răscolea bibliotecile, cerceta publicațiile și periodicele vremii, studiind cu multă seriozitate științele naturii, precum și economia, dreptul, istoria, medicina, științele militare. După terminarea studiilor se reîntoarce în țară, ca profesor la Seminarul din Sibiu.

În Țara Românească, la începutul secolului al XIX-lea, dezvoltarea culturii românești și a învățămîntului în limba română devenise o necesitate istorică. Această necesitate a înțeles-o Gheorghe Lazăr care se frămînta pentru o școală unde să învețe toți copiii de români. Încurajat de Constantin Bălăceanu, Iordache Golescu și Iancu Văcărescu, profesorul transilvănean a înaintat divanului domnesc la sfîrșitul anului 1816 un plan de organizare a unei școli românești. După doi ani de amînări, în februarie 1818, divanul s-a întrunit pentru a discuta planul propus. A fost invitat și Gheorghe Lazăr care, modest dar demn, a susținut că în limba română care-i tot așa de frumoasă ca limba oricărui popor, se poate învăța orice: „Știința este ca și adevărul, una și aceeași limbă s-ar arăta, numai să știe cineva a o expune pe înțeles”. Cu o justificată mîndrie patriotică marele dascăl a demonstrat că și românii sînt înzestrați cu aceleași posibilități ca și ceilalți popoare.

Domnul Ion Caragea a dat hrisovul din 24 martie 1818 prin care s-a înființat prima școală superioară în limba română deschisă cu 20 elevi la sfîrșitul lunii august 1818, la Mănăstirea Sf. Sava (pe locul din fața Universității unde este astăzi statuia lui Mihai Viteazul). Școala avea patru „grade”: primele cunoștințe de scris-citit și socotit; cultura generală, gramatică, geografie, istorie; științe matematice și pregătirea inginerescă; filosofie și drept.

În octombrie 1818, cînd domnul Ion Caragea a părăsit tronul, foarte mulți elevi ai Academiei grecești de la Schitu

Măgureanu au fugit la „școala românească de la Sf. Sava”.

În ciuda numeroaselor greutăți, majoritatea provocate de reforma școlară a noului domn fanariot Alexandru Suțu, școala lui Lazăr a progresat și a devenit principala sursă de formare a tinerii românești. La propunerea sa, în 1819, mitropolitul Dionisie Lupu a trimis patru elevi (Eufrosin Poteca, Ion Pandeli, Simion Marcovici, Constantin Moroiu) la Universitatea din Pisa să se perfecționeze și să vină în țară ca profesori. Pentru afirmarea limbii române și din necesități didactice, Lazăr a scris la începutul anului 1821 primele cursuri „Aritmetica matematică” și „Temeuriile trigonometriei cei drepte” în care a folosit limba vorbită de popor. Cursurile nu s-au tipărit deoarece a izbucnit mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu și școala s-a închis. Măturile contemporane dovedesc că Gheorghe Lazăr și-a pus cunoștințele în slujba mișcării revoluționare învățînd pe panduri cum să facă afeturile, cum să calculeze disanțele și să ociască cu tunul, cum să fortifice tabăra de la Cotroceni.

Moartea lui Tudor Vladimirescu și persecuțiile care au urmat l-au îndurerat mult pe Lazăr zdruncinîndu-i sănătatea. A încercat să redeschidă cursurile dar noua eforie a școlilor nu l-a ajutat. Amărit și părăsit marele dascăl a fost răpus de mizeria în care se zăcea și în primăvara anului 1823 a căzut bolnav la pat. Binecuvîntînd țara și elevii care-l însoteau, în iunie 1823, marele profesor a părăsit orașul București întorcîndu-se în satul natal unde a murit la 17 septembrie în același an.

Prin inteligența clară, prin temeinica instrucție academică, prin voința și perseverența de a ridica pe cei mulți, Gheorghe Lazăr a rămas o distinsă personalitate culturală în istoria poporului român. Pentru prima dată marele dascăl a făcut din predarea istoriei un instrument de educație în spiritul patriotismului. O altă tradiție inițiată de Gheorghe Lazăr este cea a învățămîntului științific în limba maternă. Și astăzi se mai folosesc în forme identice sau apropiate 83 termeni matematici. În același timp, el are marele merit de a fi lezat strîns învățămîntului științific de munca practică. Pedagog a sa cuprindea cele trei laturi ale educației iar gîndirea sa pedagogică avea la bază principiul democratizării învățămîntului, principiul naționalizării învățămîntului, principiul moralizării și principiul învățămîntului educativ.

DUMITRU P. IONESCU
lector universitar, Institutul central
de perfecționare a personalului didactic
București

Expoziția de la Muzeul arhivelor

Comemorarea pe plan UNESCO, a 150 de ani de la moartea lui Gheorghe Lazăr, readuce în atenție viața simbolică și opera fecundă a unui din cei mai prestigioși îndrumători ai culturii române din secolul trecut, a întemeietorului învățămîntului românesc superior în limba națională.

Printre numeroasele manifestări prilejuite de această comemorare națională, se înscrie și expoziția documentară „Gheorghe Lazăr”, deschisă recent la Muzeul arhivelor. Cu acest prilej a avut loc un simpozion dedicat evocării cărturarului și marelui patriot român la care au participat: prof. dr. Vasile Netea,

prof. dr. Gh. Părnucă, prof. emerit Ilie Popescu Teușan, Virgil Teodorescu, custodele muzeului.

Expoziția pune în lumină aspecte mai puțin cunoscute din viața marelui bărbat român. Valoarea documentelor, în mare parte inedite, este remarcabilă. Evoluțiile primelor vitrine ilustrează momentul legat de ridicarea monumentului lui Gh. Lazăr în Piața Universității.

Expoziția se încheie cu: Gh. Lazăr în isorografiografia română, care relevă cu pregnanță că figura marelui dascăl și-a păstrat de-a lungul timpului aceeași strălucitoare lumină.

Prof. V. POPOVICI

O manifestare de prestigiu

CONGRESUL ASOCIAȚIEI INTERNAȚIONALE A ȘTIINȚELOR EDUCAȚIEI

Congresul Asociației Internaționale a Științelor Educației, care se organizează din patru în patru ani, a avut loc nu de mult la Paris, în localul Universității Paris-Dauphine. Pentru prima dată, această manifestare științifică a celui mai înalt for pedagogic internațional a avut loc la Paris, reunind peste 600 specialiști în pedagogie și în științele auxiliare, din 55 țări.

Tema generală a congresului a fost: „Relațiile între științele fundamentale și științele educației”. Lucrările s-au desfășurat în ședințe plenare și în cadrul a douăsprezece secții: istoria educației, pedagogia comparată, educația permanentă, metodele de cercetare în științele educației, filozofia educației, tehnologia educației, psihopedagogia, matematica și științele educației, educația și științele de exprimare și comunicare (lingvistică, estetică, semiologie), psihanaliza și educație, psihologia vieții sociale și noile relații pedagogice, formarea educatorilor. A fost organizată, de asemenea, o masă rotundă având ca temă „Cercetările științifice și schimbările în sistemul educativ”.

În ședințe plenare au fost prezentate expunerile cu caracter mai larg — conferințe — în legătură cu aportul psihologiei copilului, biologiei, sociologiei și economiei la științele educației. Conferințele au fost urmate de dezbateri.

În cadrul fiecărei secții, un raport general, desemnat dinainte, a făcut sinteza comunicărilor primite în legătură cu tema respectivă. Fiecare secție și-a stabilit modul de lucru convenabil. Participanții la congres au anunțat din timp secția la care doresc să participe. Dezbaterile din secții au fost consemnate într-un raport general al fiecărei secții, prezentat și dezbătut în ședințe plenare.

Scopul congresului a fost clar definit de către prof. Gaston Mialaret, de la Universitatea din Caen, președinte al Comitetului de organizare, care a spus: „Această manifestare științifică are un triplu scop: ea oricând reuniune de acest gen, permite întâlnirea de specialiști în pedagogie din diferite țări; încearcă să definească limitele proprii și specificitatea științelor educației în ansamblul disciplinelor umane; în fine, face să fie mai bine recunoscută, în Franța și pretutindeni, importanța cercetărilor în domeniul educației”.

Conținutul conferințelor și comunicărilor a fost extrem de bogat și interesant. Dezbaterile în ședințe plenare și în secții au fost vii și consistente, edificatoare pentru complexitatea și importanța problemelor care frământă pe pedagogii din lumea întreagă. Evident, concluziile acestora nu pot fi prezentate într-o sumară informație. Vom aminti numai unele concluzii, unanim acceptate, și care au fost subliniate atât în rapoartele generale cât și în cadrul dezbaterilor. Astfel, în cadrul lucrărilor congresului s-a accentuat în mod deosebit caracterul interdisciplinar al pedagogiei, ca știință fundamentală a educației, și necesitatea ca aceasta să primească efectiv și substanțial sprijinul științelor educației — psihologia, biologia, sociologia, economia etc., ca cercetările științifice în domeniul educației să utilizeze un aparat meto-

logic complex și modern, expresie a acestui complex științific interdisciplinar, să beneficieze de o tehnologie modernă și de prezentare activă și responsabilă a specialiștilor din diferite științe ale educației. În cadrul conferințelor și dezbaterilor s-a insistat în deosebi asupra posibilităților științelor educației de a contribui la clarificarea problemelor pedagogice, la fundamentarea științifică a actului educativ, la eficiența educației.

În mod amplu au fost analizate obiectivele, funcțiile și coordonatele educației în societatea contemporană, exprimate prin conceptul de educație permanentă menită să răspundă condițiilor și exigențelor de formare a omului capabil să se manifeste creator și să se afirme plenar într-o societate în continuă transformare.

Cu mult interes a fost abordată problema formării educatorilor, subliniindu-se că în formarea acestora trebuie

să intre ca o parte inseparabilă, alături de formația didactică și formația pentru comunicare, relații umane și înțelegere internațională, care permit o reală modificare a atitudinii educatorilor, în concordanță cu cerințele vieții în prezent și în perspectivă. A fost unanim acceptată ideea că formarea educatorilor nu poate fi concepută ca un model unic, valabil pentru toate țările, ci sistemul de formare a educatorilor trebuie să țină seama de situația concretă din țara respectivă, de comanda socială în materie de educație, de cultura autohtonă și să înarmeze pe educatori cu o pedagogie inventivă, care să favorizeze neconținutul lor adaptare la schimbările ce au loc în societate. Cum era și firesc, congresul specialiștilor în pedagogie n-a omis nici problema atenției de care se bucură azi în fața guvernărilor acest sector de activitate socială și condițiile care sint creșterea educației, învățămîntului și

cercetărilor științifice în domeniul educației. „Industria învățămîntului, cum ne-am obișnuit de acum să spunem, este cea mai importantă din toate pentru investițiile umane și financiare pe care le necesită. Dar, din păcate, este cea pentru care creditele acordate cercetărilor sint cele mai reduse”, afirma în cuvîntul său M. M. Bow, subdirector pentru învățămînt al UNESCO. „Și totuși, spunea acesta mai departe, se deplînge, fără încetare, randamentul insuficient al sistemelor educative, faptul că unele produse ale lor nu corespund nevoilor societății”.

În concluziile congresului s-a subliniat necesitatea ca atenția acordată și condițiile create cercetărilor științifice să corespundă pe deplin importanței și rolului educației în societatea contemporană.

La congres au participat patru pedagogi români: prof. dr. A. Dancsuly, prof. dr. D. Muster, dr. Gr. Lazăr și semnatarul rîndurilor de față. Au fost prezentate două comunicări, apărute în mod deosebit și reproduse în materialele congresului. De asemenea, pedagogii români au participat activ la dezbateri. Congresul Asociației Internaționale a Științelor Educației marchează un moment important în clarificarea problemelor educației, a raporturilor dintre științele educației, în dezvoltarea pedagogiei, în fundamentarea științifică a actului educativ.

Prof. univ. doctor docent
ANGHEL MANOLACHE

Probleme actuale ale planificării învățămîntului

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate implică eforturi continue pentru accelerarea progresului economico-social, a bazei tehnice materiale în industrie, agricultură, construcții, transporturi, comerț, în știință și tehnologie, învățămînt, cultură și ocrotirea sănătății, în vederea asigurării unui nivel de trai al populației tot mai ridicat.

Pe tot parcursul acestui proces complex se impune aplicarea cu consecvență a celor mai moderne și mai eficiente metode sau forme de organizare, planificare și conducere a întregii vieți economice și sociale, în lumina strategiei promovate de Partidul Comunist Român cu consecvență și clarviziune.

Conducerea planificată este, dealtfel, activitatea care — precizează tovarășul Manea Mănescu într-un articol definitoriu privind planul național unic de dezvoltare economico-socială a României*) — „trebuie să dea expresie cerințelor și exigențelor dirijării dezvoltării societății pentru atingerea țelurilor și obiectivelor politicii partidului nostru”.

Avînd în vedere acest adevăr indubitabil, legea cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României concentrează concepția partidului nostru despre conducere pe baza planului național unic a tuturor sectoarelor vieții economice și sociale.

Legea sintetizează experiența acumulată în anii construcției socialiste, enunță principiile de bază ale conducerii planificate și definește obiectivele fundamentale ale dezvoltării economico-sociale a țării. De asemenea, legea inserează prevederi care vor contribui la îmbunătățirea în continuare a muncii de diagnosticare, planificare și prognozare a activității economico-sociale potrivit programului partidului, exigențelor mereu sporite ale științei conducerii societății socialiste.

În acest context, preocupările pri-

vind perfecționarea activității de planificare și prognozare a învățămîntului și pregătirii cadrelor, precum și modernizarea și îmbogățirea arsenalului metodologic sint de cea mai strictă actualitate.

Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie a.c. a stimulat în mod deosebit atît procesul de investigare riguroasă a necesarului de cadre, la nivelul întregii economii, și de stabilire, pe această bază, a necesarului de pregătire și a planului corespunzător de școlarizare cît și demersurile științifice referitoare la posibilitățile practice de instituire a unor forme și metode noi de planificare. O primă garanție a reușitei constă în creșterea ponderii activității de analiză și de îmbunătățire, în acest scop, a sistemului informațional pentru sistemul național de învățămînt.

Pentru activitatea de planificare educațională, de un real folos s-a dovedit a fi, de asemenea, stringerea laolaltă, prelucrarea și publicarea în volum a celor mai eficiente „modele matematice ale sistemului educațional”**).

Trebuie să fie evidențiate și unele lucrări originale românești, între care se afirmă, prin consistență faptică și documentară, precum și prin rezultatele științifice noi, o serie de teze de doctorat (meritoriul este însuși faptul că se are în vedere o atît de ingenioasă formă de integrare a învățămîntului — matematic sau economic — cu cercetarea și producția, acestea din urmă fiind reprezentate tot de sistemul național de învățămînt) și de articole științifice care-și așteaptă editorul sau editorii, în vederea publicării, la rîndu-le în volum.

S-au întocmit, testat și utilizat și sisteme de algoritmi și programe de prelucrare pe calculatorul electronic a „seriilor de variante” privind unele secțiuni optimizabile ale planului și prognozele învățămîntului și pregătirii cadrelor.

O altă direcție în care este îndreptată atenția în prezent o constituie indicatorii, normativele și normele de plan. În viziunea specialiștilor în planificare din țara noastră — a căror bogată experiență înseamnă, în fond, cele douăzeci și cinci de planuri anuale elaborate pînă acum — abordarea acestei problematice ține seama de faptul că indicatorii, normele și normativele de plan trebuie să formeze un sistem unitar, în care conținutul lor, funcțiile și zonele de folosire se completează reciproc. Gradul de reprezentativitate al indicatorilor are însă, în general, un caracter relativ sau aproximativ. Tocmai de aceea, indicatorii propuși pentru învățămînt și, respectiv, pentru pregătirea cadrelor, în cadrul sistemului unitar de indicatori — care urmează să fie definitivat de către C.S.P. în colaborare cu alte organe centrale de sinteză și titularii de plan — sint supuși unei analize critice la care își aduc contribuția specialiștii din Ministerul Educației și Învățămîntului, Ministerul Muncii și Comitetul de Stat al Planificării, precum și cadre didac-

tice de la catedrele din învățămîntul superior care au contingență cu problemele de planificare.

Fiind proiectat, după un asemenea „algoritm” — dacă ne este permis să ne exprimăm astfel — putem aprecia că noul sistem de indicatori va reflecta mai exact unitățile, fenomenele, complexitatea lor, va permite măsurarea cantitativă sau valorică a anumitor corelații și va exprima laturile calitative ale proceselor economico-sociale, în condiții de mai multă precizie și rigoare.

Economistul francez Charles Bettelheim scrie undeva că planificarea socialistă este prima tentativă — reușită, subliniem noi — a omennirii de a calcula dinainte cantitatea de timp pe care societatea trebuie să o cheltuiască pentru producerea unui sau altuia dintre produse. Noi dispunem de toate posibilitățile pentru a prevedea timpul socialmente necesar pentru producerea diverselor bunuri, în așa fel încît societatea să nu irosească munca socială sau să nu producă ceea ce nu este util.

Dincolo de aceste deziderate, „autentificate” de proba de foc a practicii curente, dorim să atragem atenția asupra unui aspect mai puțin comentat și investigat; este vorba de faptul că, dată fiind natura „producției” învățămîntului, ceea ce se consideră drept plan, în acest sector, trebuie corelat cu scenariul prognostic pe care-l are în vedere prognoza unui alt sector economic, beneficiar al cadrelor pregătite prin învățămînt. Apare aici un aspect inedit al relației dintre plan și prognoză care trebuie subsumat raporturilor dialectice dintre activitățile de planificare și cele de prognozare.

Îmbinarea organică a planului de pregătire a cadrelor cu prognoza dezvoltării și perfecționării învățămîntului, precum și cu prognoza macroeconomică pe termen lung, creează condiții pentru încadrarea activității curente de învățămînt, într-o previziune și strategie de ansamblu și de perspectivă îndepărtată.

În Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază, dealtfel, că „preocuparea de a preciza viitorul constituie un atribut al conducerii și, se poate spune, chiar dintre cele mai importante”. Într-o asemenea viziune, programul general al partidului, prognozele, planurile cinci-ale și anuale constituie un tot unitar și corelat, în cadrul căruia partidul și statul, întregul popor acționează pentru construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

GEORGE BOTEZ

*) Manea Mănescu, Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României, în „Era socialistă” anul III, nr. 14, 1973, pag. 7.

**) Mircea Malîța, Corneliu Zidăroiu, „Modele matematice ale sistemului educațional”, Editura didactică și pedagogică, București, 1972.

În Laboratorul de electronică al Liceului „C. A. Rosetti” din Capitală.

TABERELE DE VARĂ PENTRU CADRELE DIDACTICE

Mijloace active și atractive de ridicare a nivelului pregătirii profesionale

A intrat de acum în tradiție ca în fiecare vară, societățile științifice ale cadrelor didactice în colaborare cu Uniunea Sindicatelor din învățământ, știință și cultură să organizeze tabere (lectorate) de informare și documentare pe specialități, cu o durată de 10—15 zile, pentru profesorii din școlile generale și licee.

De la an la an, taberele sunt solicitate de un număr tot mai mare de cadre didactice. În vara acestui an, cele 15 tabere au cuprins peste 600 participanți, din toate județele țării. Este îmbucurător faptul că o mare parte din cei veniți în tabere erau cadre didactice din mediul rural, unde există mai puține posibilități pentru documentare în specialitate. Participarea în taberele de vară nu a afectat concediul de odihnă al profesorilor, ea fiind considerată activitate didactică.

Programe bine orientate, dar și forme de activitate interesante și atractive

Activitatea taberelor (lectoratelor) din acest an a fost axată pe sarcinile ce decurg din documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. privind dezvoltarea și perfecționarea învățământului pentru fiecare disciplină. Ea s-a bucurat de aprecieri pozitive unanimе și pentru că acțiunile programate nu s-au desfășurat numai în amfiteatre și săli de clasă, ci, mai ales, în mijlocul naturii, în laboratoare, stațiuni experimentale și de cercetări, case memoriale, muzee, în cadrul unor obiective economice sau în locuri istorice. Deci ele au oferit cursanților un cimp de activitate foarte variat și interesant. Zilnic, participanții s-au întâlnit cu noi obiective prevăzute în programul de activitate, îmbinând studiul și cercetarea cu un divers program recreativ și de odihnă în mijlocul peisajului incântător al patriei noastre. Și localitățile în care s-au desfășurat cursurile au permis acest lucru, deoarece ele au fost stabilite în zone care au prezentat cele mai largi posibilități de documentare și de activități practice-aplicative pentru fiecare specialitate. Astfel, în vara aceasta, Timișoara, Constanța și Tg. Jiu au găzduit profesori de biologie; la Hăteș, Drobeta-Turnu Severin și Tg. Jiu au fost organizate taberele pentru profesorii de geografie; la Sibiu și Baia Mare, pentru cei de biologie, iar la Cluj, Suceava și Constanța și-au desfășurat activitatea profesorii de istorie. Cu sprijinul Uniunii Sindicatelor, în acest an, la Negrești, Breaza și Tulcea s-au organizat primele tabere de vară pentru profesorii de desen și muzică.

Programele, acordând locul cuvenit expunerilor politico-ideologice, informărilor pe probleme noi de specialitate, și dezbaterilor metodice și psiho-peda-

gogice, am asigurat preponderența activităților aplicative și excursiilor de documentare.

Profesorii de istorie (tabăra de la Cluj) au audiat expuneri deosebit de interesante și utile privind problemele actuale ale politicii interne și externe a partidului nostru („Dezvoltarea social-economică a României în perspectiva următoarelor decenii”, „Contradicțiile economice și însemnătatea învingerii lor pentru făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate”, „Poziția R.S.R. în problema securității europene”), sau referitoare la probleme fundamentale din istoria patriei și universale („Demografie și istorie”, „Noi aspecte ale problemei continuității” etc.). De asemenea, profesorii de istorie au efectuat numeroase deplasări și aplicații practice în Munții Apuseni, la șantierul arheologic de la Dăbica, la Blaj; precum și vizite la muzee și întreprinderi din Cluj și Alba Iulia.

Programul taberei profesorilor de geografie de la Tg. Jiu a cuprins informații cu privire la probleme actuale și de perspectivă ale geografiei românești și străine; expuneri cu caracter metodic; activități practice prin care s-a urmărit cunoașterea cadrului natural și social al zonei respective, precum și aspecte ale relației om-mediu înconjurător. S-a insistat asupra caracteristicilor părții muntoase, subcarpatice, de podiș și piemont din nordul Olteniei și a mutațiilor social-economice petrecute, asupra evoluției paleogeografice a depresiunii subcarpatice din Oltenia și a podișului Mehedinți. A fost studiată morfologia, structura și evoluția defileelor Oltului, Jiului, și Dunării, formarea traseelor și a nivelelor de carstificare în văile Olteț, Sohodol, Tismana, Motru, remanierea rețelei hidrografice în zona subcarpatică, sistematizarea teritorială și valorificarea superioară a resurselor naturale (Rogoșelu, Ticleni, bazinul Lotrului etc.). Totodată au fost vizitate obiective economice, locuri istorice, rezervații științifice, monumente ale naturii.

Profesorii de biologie din tabăra de la Constanța au audiat prelegeri și au participat la dezbateri pe marginea unor probleme actuale de genetică a unor aspecte privitoare la teoria sistemică sau ale evoluției regnului animal și vegetal în lumina noilor cercetări; de asemenea au discutat despre noi modalități de realizare a unui învățământ formativ biologic; programul a mai cuprins deplasări pentru studierea structurii biologice tectonice și geografice a Dobrogei și a evoluției bazinului Pontic, a vieții nevertebratelor litoralului Mării Negre, a florei și faunei Delta Dunării. Nu au lipsit nici vizitele la Stațiunea de cercetări zootehnice Palas, la rezervația din pădurea Fintiniței, la acvariu de la Constanța și nici activitățile practice de hidrobiologie, genetică, de determinare și conservarea materialului zoologic și botanic colectat.

Un element util l-a constituit caietul

editat de Societatea de științe filologice pentru taberele profesorilor de limba și literatura română, cu pagini antologice de critică literară românească și texte literare prevăzute de programa școlară, ceea ce a înlesnit lămurirea în cadrul cursului, a unor probleme legate direct de activitatea de la catedră.

Pentru profesorii de desen și muzică, o mare parte din conținutul activităților a fost dedicat creației și cunoașterii aspectelor folclorice ale zonei în care au fost situate taberele, precum și contactul direct cu creatorii populari.

Fără îndoială că taberele de informare și documentare din vara acestui an, prin actualitatea temelor tratate și caracterul lor aplicativ, bucurându-se de prezența unor cadre universitare și cercetători din București, Cluj, Iași, Timișoara și de concursul profesorilor pasionați din zonele în care s-au desfășurat acțiunile, au reprezentat contribuții reale la pregătirea politico-ideologică, de specialitate și metodică a cadrelor didactice.

Activitate reușită

Îmbinarea prezentărilor teoretice și metodice cu acțiunile practice de teren au contribuit la adîncirea cunoașterii procesului de continuă transformare social-economică din toate județele țării, ceea ce se va răsună pozitiv afî în activitatea de la clasă, cit și în cea de culturalizare a maselor pe care sînt chemați să o desfășoare toți slujitorii școlii.

Reușita taberelor se datorește desigur și organelor locale de partid și de stat, inspectoratelor școlare, comitetelor sin-

dicatelor învățământ și caselor corpurilor didactice din localitățile respective, care au răspuns cu multă bunăvoință la solicitările conducătorilor de tabără în vederea realizării programelor.

În cadrul acțiunilor practice și al excursiilor de documentare, profesorii de biologie au colecționat roci, plante, insecte pentru alcătuirea de colecții necesare dotării laboratoarelor școlare; profesorii de limba și literatura română și de muzică au efectuat culegeri de folclor; profesorii de desen au realizat lucrări de pictură în ulei și acuarelă ș.a.m.d.

După modelul activităților din tabere, cadrele didactice, vor putea să inițieze în școli, împreună cu elevii, colecționarea de materiale din localitatea respectivă, cu care să pună bazele unui muzeu local sau ale unei monografii floristice și faunistice locale, care ar constitui o reală contribuție la studiul florei și faunei țării noastre.

Activitatea desfășurată la cursuri constituie și un început de colaborare între cadrele didactice și colectivele de cercetători care au ținut prelegeri și au condus lucrările practice pe linia efectuării unor cercetări științifice. Ea reprezintă și un îndrumar în efectuarea de către profesori a lucrărilor practice și excursiilor cu elevii. Mai trebuie subliniat că taberele au oferit participanților posibilitatea de a se informa din surse competente asupra unora din problemele de bază cuprinse în programele examenelor pentru obținerea gradelor didactice.

Tinînd seama de acest ansamblu de aspecte, care atestă însemnătatea taberelor de vară, recent, Biroul executiv al Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură a apreciat că este necesar ca și în viitor sindicatele să acorde deplinul lor sprijin acestei acțiuni și că ar fi util să se facă și o mai largă popularizare în rîndul celor interesați, atît prin intermediul filialelor societăților științifice cit și al comitetelor sindicatelor învățământ, caselor corpului didactic. În paginile revistelor societăților științifice ale cadrelor didactice s-ar putea publica din timp localitățile, perioada și programele cursurilor de vară, astfel încît de avantajele lor să se poată bucura un număr cit mai mare de cadre didactice.

GH. HUDREA

Revista „Învățămîntul liceal și tehnic profesional“

nr. 9/1973

În acest număr:

- Vasile Alexandrescu: O nouă etapă în perfecționarea învățămîntului românesc.
- Liceul — tendințe actuale, perspective de viitor:
- R. Dăscălescu: Obiectivele învățămîntului liceal.
- I. Ionescu: Tipuri de licee, profile, structură.
- I. Mihăescu: Bacalaureatul '73 și câteva concluzii metodologice.
- Formarea cadrelor în strînsă legătură cu cerințele dezvoltării social-economice a patriei:
- Mihai Florescu: Pregătirea schimbului de miine — una din preocupările noastre majore.
- Actualitatea:
- C. Florescu: Sarcini inscrite pe agenda primelor zile de școală.
- ***: Vă prezentăm Centrul școlar M.I.U.-Timișoara.
- N. Dinu: Activitatea tehnico-productivă, mijloc de orientare școlară și profesională.
- Al. Iliescu: Noutăți survenite în predarea limbilor străine.

Organizarea și dotarea atelierelor școlare:

- I. Petculescu: Atelierul de producție-școală din întreprindere.
- Al. Mazingher: Organizarea atelierelor-școală.
- P. Sava: Atelierul-școală de freze cu plan de producție.
- Coordonate pentru o didactică a învățămîntului tehnic profesional:
- Al. Gheorghiu, M. Popovici: Proiectul de tehnologie didactică.
- Raid-anchetă:
- M. Roșoga: Practica de vară sub semnul improvizatiei!
- Ion M. Dănescu: De ce se acceptă întîrzierea construcțiilor școlare?
- De vorbă cu:
- Acad. Caius Iacob: Vocația umanistă a predării matematicii.
- Autodotare:
- G. Strugari, Al. Fotin: O schemă pentru anclanșarea automată.
- Învățămînt uzinal:
- N. Pavel: Din experiența siderurgistilor gălățeni privind pregătirea propriilor cadre și
- Din corespondențele sosite la redacție.

„Radioteleșcoală și instrucție postșcolară“

Numărul 29 — octombrie 1973 al „Radioteleșcolii” (supliment al revistei Radio TV, realizat în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului) se distinge atît prin tematica bogată pe care o conține, cit și prin sobrietatea cu care sînt elaborate materialele.

„Locul Pămîntului în univers”, „Fiziologia rădicinii și tulpinii”, „Carpații Meridionali, grupa Bucegi-Făgăraș” — iată doar cîteva dintre titlurile telelecțiilor care ni s-au părut mai inte-

resante și care, fără îndoială, în momentul transmiterii lor, au fost urmărite cu atenție și eficiență de telescanși.

Cu acest prilej semnalăm și apariția unui număr special al „Radioteleșcolii” cuprinzînd texte, emisiunilor recapitulative din perioada: iulie, august, septembrie 1973 (lecțiile 1—60), număr intitulat „Curs TV de limba germană”.

În Laboratorul de fizică al Liceului „V. Alecsandri” din Bacău

Foto: Prof. V. BOGDĂNEȘ

Relațiile interpersonale în școală

Viața psihică și comportamentele umane se desfășoară la trei niveluri: 1) nivelul individual, general-uman; 2) nivelul interpersonal; 3) nivelul grupal. În școală, elevul se modelează în bună măsură după relațiile și grupurile în care este prins. Relațiile și grupurile școlare dispun de o serie de caracteristici speciale și de aceea pentru educatorul modern este deosebit de importantă inițierea în psihologia socială școlară. Cunoașterea științifică a fenomenelor psihosociale din clasă și școală constituie o premisă pentru construirea strategiilor educative eficiente.

La vârsta relațiilor „pure“

Orice relație între persoane presupune o interacțiune structurată prin care se produce un schimb de informații și o influențare reciprocă pe baza organizării interne a persoanelor care intră în joc. Moreno a studiat relațiile interpersonale în primul rând pe colectivele de copii, tocmai pentru că acestea prezintă o mare plasticitate și întrețin raporturi foarte semnificative din punctul de vedere al interinfluențării. La copii, la elevi, relațiile interpersonale sunt „pure“ sub unghiul expresivității și al intermodelării. Asociindu-se prin afinități interajutorale sau competiție, copiii fuzionează oarecum unul cu altul într-o unitate simbiotică. Piaget relevă marea însemnătate a relațiilor de cooperare pentru însăși formarea intelectului și a conștiinței de sine. Maecarenko deplîngea situația copiilor unici, feriți de ceilalți copii, care, în izolarea lor, sînt privați de condițiile normale de dezvoltare psihosocială. Într-adevăr, angajarea în relații și integrarea în grup reprezintă o condiție indispensabilă pentru preluarea valorilor sociale. Copilul nu se poate forma moraliceste decît parcurgînd școala relațiilor cu adulții și cu ceilalți copii în cadrul unor acțiuni comune. În felul acesta, comportamentele se coajustează, elevii se acomodează unul cu altul, se dezvoltă motivația și sentimentele morale. Numai prin interacțiune, raportată la anumite modele și scări de valori, prin confruntări vii concrete, se pot contura astfel de noțiuni și atitudini cum sînt: sociabilitatea, colegialitatea, sinceritatea, bunăvoința, solidaritatea, prietenia, onestitatea, dreptatea etc. Psihologul român C. N. Matei a dovedit că valorile morale nu sînt atît rezultatul unei demonstrații teoretice, cît al exersării și experiențelor dobîndite în cadrul raporturilor interpersonale și de grup. Ca în orice alte tipuri de relații interpersonale, în structura raporturilor dintre elevi se descoperă următoarele dimensiuni: comunicarea, afinitatea și respingerea, dominația și subordonarea și mobilitatea statutelor. Rețelele de comunicare dintre elevi pot fi: a) centralizate — cînd toți comu-

nică cu unul, dar nu comunică între ei; b) diagonale — cînd informația se transmite numai pe anumite linii ce se intercep; c) circulare — cînd comunicarea urmează selectiv drumul de la unul la altul, întorcîndu-se în același punct; d) omogene — cînd se comunică nestăvilit și neselectiv de la unul la altul, informația răspîndindu-se rapid în tot grupul. Această ultimă rețea domină în rîndurile elevilor și funcționează mai ales atunci cînd este vorba de evenimente de interes comun. Difuzarea informațiilor este însă dependentă și de tipurile de sarcină propuse clasei și se dezvoltă preferențial după relațiile interpersonale. Tocmai de aceea, cînd pedagogul transmite printr-un elev un mesaj clasei, el trebuie să țină seama de raporturile pe care le întreține acesta cu ceilalți și de șansele pe care le are de a fi ascultat. Analizînd conținutul mesajelor pe care și le transmite reciproc elevii, constatăm că primul loc îl ocupă cele care privesc problemele de organizare instructivă, respectiv teme care s-au dat, condițiile de verificare, metodele profesorilor, orarul și alte probleme ale vieții școlare; pe al doilea loc se situează mesajele ce privesc petrecerea în comun a timpului liber, jocuri și distracții; pe al treilea, schimburile de informații privind însuși conținutul învățării, soluțiile la unele probleme, modul de pregătire și accentuare a cunoștințelor esențiale; pe al patrulea sînt discuțiile critice sau comentariile despre comportarea elevilor și în ultim plan, și cu volum minimal, schimburile de informații privind viața familială. Din această analiză de conținut rezultă că relațiile dintre elevi au un caracter precumpănit școlar și de existență liberă, infantilă sau tinerească. Ar interesa desigur accentuarea preocupărilor pentru conținutul învățării și pentru valoarea morală a comportamentului. O primă condiție a unei astfel de evoluții ar fi rezolvarea optimă a problemelor organizaționale școlare și antrenarea elevilor în autoconducere.

Dominanța, simpatia, antipatia

Dominanța și subordonarea intervin cu necesitate în relațiile dintre elevi. Această dimensiune a raporturilor nu poate însă fi interpretată univoc, intrucît se poate situa la diverse niveluri calitative. Tendințele agresive ale unor elevi duc la subordonarea altora prin constrîngere. Există și tendința unor elevi mai slabi sau mai leneși de a se subordona unor colegi din motive de comoditate. În unele cazuri, dominanța în raporturile dintre doi sau mai mulți elevi nu este totală, rigidă și se realizează comutativ după notele de superioritate pe care le prezintă — unul, de pildă, în direcția sportului, altul în învățatură, celălalt în organizare și priceperi gospodărești. Aici deja se observă nota de valoare ce reglează comutativ raporturile. Elevii nu sînt în genere inclinați să se subordoneze nemotivat altora și, spre deosebire de adulți, care uneori recurg la strategeme duplicioase, refuză pretenția altora de a-i subordona fără justificare. De fapt, cei cu încăpățînate și lipsite de acoperire pretenții de dominație riscă să rămînă niște izolați. Deîndată însă ce un coleg, voluntar sau involuntar, își afirmă dominația sa valorică asupra unuia sau unora dintre colegi, pentru aceștia dominatorul devine un factor de influențare competitivă cu cadrul didactic. Unii autori chiar susțin că mai ales din punct de vedere afectiv și moral elevii se influențează mai puternic între ei decît sînt influențați de cadrele didactice.

Relațiile afective dintre elevi, în dimensiunea lor fundamentală, de atracție, respingere, sau indiferență au fost amănunțit studiate de către sociomet-

rie. Aceasta dovedește că atracțiile și respingerile sînt de regulă selective și depind de anumite criterii. Metoda sociometrică este foarte simplă. Subiecții aparținînd unui anumit grup sînt întrebați cu care din membrii grupului luați în ordine de preferință ar dori să se asocieze pentru îndeplinirea unei anumite acțiuni și cu care, de asemenea luați în ordine, nu ar dori să fie asociați. Acțiunea prevăzută poate fi: pregătirea temelor, întrecerea sportivă, munca productivă, îndeplinirea unei sarcini obștești, petrecerea timpului liber etc. Intrucît preferințele și respingerile depind de condițiile acțiunii prevăzute, în dependență de aceasta, de fiecare dată, sînt aleși sau respinși alții. Se înțelege că formularea preferințelor și respingerilor, în condițiile testului sociometric, implică judecări de valoare. De aceea, sociogramele ne furnizează informații despre coeziunea și funcționalitatea grupului considerat dintr-un anumit punct de vedere. În sociograme — construcții grafice — sînt reprezentate prin vectori, pozitivi sau negativi, alegerile și respingerile formulate. Cu acest prilej, se poate constata care sînt persoanele cele mai preferate și cele mai respinse (implicit și cum sînt aceștia caracterizați de grup), care sînt cei lăsați de-o parte prin indiferență. Dacă se coordonează însă sociogramele, se vor constata și unele puncte comune rezultate din transfer de la un criteriu la altul. Unii elevi preferă să învețe cu prietenii lor, chiar dacă aceștia nu sînt cei mai potriviți pentru operația dată. Este însă indiscutabil că raporturile

afective autentice rezultă din studiul sociometric după criteriul petrecerii timpului liber. O motivație similară se întâlnește și în felul în care se așază elevii în bănci în mod liber și fără a fi influențați de unele evenimente cum sînt lucrările scrise. O și mai mare certitudine în identificarea raporturilor interpersonale de ordin afectiv dobîndim atunci cînd la elevi coincid preferințele privind timpul liber cu cele referitoare la pregătirea temelor școlare.

Relațiile afective dintre elevi nu se reduc însă la cele pe care le relevă studiul sociometric. În primele clase din școala elementară cu deosebire, dar și mai tîrziu, se descoperă între elevi relații de simpatie și antipatie, care nu sînt motivate conștient. Elevii se reflectă unul în altul, putînd să se identifice facit, să se compenseze, sau să intre în relații de incompatibilitate. Pedagogului îi revine sarcina de a semnaliza relațiile de antipatie și, fără a forța transformarea lor în raporturi pozitive, să preîntîmpine accentuarea antipatiei, evoluția ei spre conflicte care, ulterior, își pot găsi motivații de diverse feluri. Unul din factorii de care trebuie să se țină seama în studiul relațiilor dintre elevi este și cel al apartenențelor de sex. În această privință, trebuie să se țină seama nu doar de problemele firești în perioada adolescenței, cînd se semnalează unele sentimente incipiente de atracție între

băieți și fete, sau de paradoxală segregare, ci și de modelele culturale diferite, conform cărora se dezvoltă personalitatea la băieți și la fete. Cercetările au dovedit că dacă în unitățile preșcolare și în prima clasă elementară, atracțiile sau preferințele între fete și băieți sînt foarte frecvente, copiii, în alegerile lor conform unui anumit criteriu, aproape neîntînd seama de faptul dacă cineva este fată sau băiat, mai tîrziu, în clasele a doua, a treia și a patra, preferințele scad brusc, pînă acolo încît alegerile se produc înăuntrul subgrupării de băieți și de fete la care elevul sau eleva aparține. Mai tîrziu, formulările de preferințe între elevi și eleve încep să crească treptat, fiind foarte clar exprimate la vîrsta preadolescenței și adolescenței. Atragem atenția asupra situației atracțiilor din ultimele clase primare. S-ar putea întîmpla ca aici, în afara unor procese de ordin psihanalitic, să intervină și elemente de competiție între fete și băieți, cu solidarizări ale acestora. O astfel de competiție pe tema „care sînt mai capabili“ în fond, independent de conștiințozitate (practic o falsă problemă), va persista în toate clasele mijlocii și mari, dar cu o mai mare doză de raționalitate și suplete. Dacă ne referim însă la prietenii dintre băieți și fete, în care intervin indiscutabil și alte motive decît cele privind colaborarea la învățatură, atunci acestea vor fi minime la vîrsta preșcolară și vor crește progresiv pînă la clasa a cincea, a șasea, după care cunosc o ușoară scădere. Diriginții de la clasele mari trebuie uneori să intervină pentru a utiliza raporturile de simpatie și prietenie dintre elevi și eleve, în scopul progreselor la învățatură și a responsabilității comune pentru o conduită valoroasă.

Notele și poziția elevului în sistemul clasei

În rîndurile elevilor și îndeosebi înăuntrul claselor sînt dezvoltate relațiile de mobilitate a statutelor, de restructurare a pozițiilor într-un sens ascendent sau descendent. Elevii trăiesc sub imperiul unui sistem de continuă apreciere a activității lor, notele încercînd să consemneze valoarea răspunsurilor nu numai după criterii absolute, dar și după criteriul relativ al comparației dintre elevi și al rangurilor la care aceștia se situează. În aceste condiții, se ajunge la o departajare provizorie între elevi: fruntași, buni, mijlocii și slabi. De la o clasă la alta însă și uneori și la intervale mai mici, poziția elevilor pe scara aprecierilor se poate modifica în bine sau în rău. Relațiile interpersonale sînt în oarecare măsură dependente și de evoluția statutelor pe care le ocupă elevii confrunțați unul cu altul. Tendința de asociere a elevilor situați la un moment dat aproximativ la același nivel după rezultatele la învățatură poate avea efecte diferite. Uneori se ajunge la cooperare pentru menținerea unei poziții avansate sau pentru depășirea unei poziții minore sau intermediare. Alteori, elevul este ținut în plenum categoriei din care face parte, iar progresele dobîndite în urma străduințelor sale sînt apreciate negativ de către colegii care rămîn la urmă. Pentru a preîntîmpina astfel de situații, pedagogul va trebui să evite absolutizarea statutelor stabilite la un moment dat, să ignore departajarea menționată mai sus și să

formuleze aprecieri exacte, favorizînd mobilitatea statutului și demonstrînd că meritele trebuie mereu reconfirmate și fiecare dispune de posibilitatea de a dobîndi o poziție superioară în sistemul clasei. Aceasta, cu atît mai mult cu cît elevii își conturează păreri destul de veridice despre capacitățile și valoarea rezultatelor fiecăruia, indiferent de calificativele care se atribuie.

În relațiile sale cu elevii, cadrul didactic dispune întotdeauna de o poziție dominantă, manifestîndu-și funcțiile sale de îndrumare și conducere. Pedagogul nu poate însă nicicum evita angajarea în relații afective cu elevii și, dimpotrivă, el trebuie să cîștige dragostea și respectul copiilor, legîndu-se personal sufletește de ei. Este contraindicată însă exprimarea unor preferințe frapante și a unor respingeri categorice. Astfel de situații sînt traumatizante, elevii fiind tot așa de sensibili față de dascălul lor, ca și bolnavii dintr-un pavilion față de medicul care le acordă asistență. Răspunderea pentru întreaga clasă și spiritul de drojnie pun pe pedagog într-o situație specifică, raporturile sale cu elevii putînd să evolueze situativ, dar nici într-un caz să nu ajungă la polarizări, în sensul simpatiei și antipatiei, al preferințelor și respingerilor nemotivate și al clasificărilor rigide, manifestate prin metoda nonpedagogică a etichetărilor definitive.

Prof. univ. dr.
PAUL POPESCU-NEVEANU

Moment din activitatea practică în atelier, a elevilor Școlii generale nr. 4 din Rădăuți.

VIAȚA SINDICALĂ

Aspecte de la dezbaterile
din grupele sindicaleIn centrul atenției:
grija față de om

In dezbateri a fost apreciată preocuparea Comitetului sindicatului învățământ, Cluj de a organiza în fiecare an tabăra de odihnă de pe litoral pentru salariații din învățământ și familiile lor (în fiecare vară, aici s-au odihnit peste 3000 de persoane). A fost evidențiată, de asemenea, măsura privind prioritatea în darea în folosință a locuințelor proprietate personală pentru membrii sindicatului nostru în ordinea necesităților, ca și obiectivitatea în repartizarea locuințelor din fondul de stat (salariaților cu salarii mici) pe baza anchetelor sociale întreprinse de comitetul sindicatului la fața locului.

In ce îi privește pe tinerii sosiți în acest an de pe băncile facultăților să predea în școlile noastre, în dezbateri s-au făcut referiri frumoase la căldura cu care aceștia au fost primiți în colectivele de muncă, la căutarea celor mai bune soluții pentru cazarea lor, pentru îndrumarea pe linie profesională, pentru atribuirea urgentă (acolo unde a fost posibil) de locuințe din fondul de stat etc.

In discuțiile din multe grupe a fost abordată problema repartizării biletelor de odihnă și tratament, sublinindu-se că actualul sistem (de afișare la fiecare grupă a locurilor existente în stațiuni, cu data plecării) este bun, cum bună este și metoda obținerii unor bilete la propunerea grupei sindicale din care face parte salariatul.

Discuțiile din alte grupe au scos în evidență și fermitatea cu care Comitetul sindicatului învățământ Cluj a-

pără drepturile salariaților în comisiile de judecată. Este o altă fațetă a grijii ce se poartă în țara noastră față de om.

Prof. LUDIAN MARCA
președintele Comitetului sindicatului învățământ, Cluj

Priorități pe plan
profesional

Voi transcrie telegrafic câteva aspecte privind activitatea profesională:

1. La grupa sindicală de la Școala generală nr. 177, în vederea modernizării învățământului, a fost prezentat un plan de perspectivă care urmărește: înlăturarea supraîncărcării elevilor; înlăturarea caracterului aplicativ al cunoștințelor; diminuarea ponderii activităților expositive; desfășurarea lecțiilor în laboratoare și cabinete.

2. La Școala generală nr. 181 a fost discutat modul cum trebuie realizat raportul dintre învățare și predare, acordându-se atenție deosebită activității proprii a elevilor.

3. Pentru înlăturarea fenomenului de repetenție la clasele I—IV, în grupa sindicală de la Școala generală nr. 171 s-au trasat o serie de sarcini privind verificarea și aprecierea cunoștințelor elevilor. Pe primul plan, să apară nu volumul de cunoștințe, ci exactitatea, rigurozitatea, temeinicia acestora și mai ales capacitatea elevilor de a gândi singuri.

4. La grupele sindicale de la Grădinița nr. 46 și Grădinița D.G.C.M. au fost incluse în planurile de măsuri acțiuni privitoare la realizarea unității dintre conținutul, formele de organi-

Cabinetul de desen al Școlii generale din comuna Plătărești, județul Ilfov.

zare, metodele și mijloacele de învățământ. S-a arătat concret cum acestea trebuie să fie într-o strânsă corelație, ținând seama de caracterul unitar al obiectivelor urmărite.

Prof. ADAM CĂLIMAN
președintele Comitetului sindicatului învățământ al sectorului 8, București

Activități culturale
și sportive tot mai
interesante

In multe grupe sindicale la care am participat au fost apreciate ca foarte folositoare mesele rotunde organizate pe teme ca: „Educația ateistă a elevilor și părinților”, „Educația comunistă în școală și societate”, „Cadrele didactice — creatori, îndrumători și consumatori de artă”. O altă acțiune care poate fi relevantă cu acest prilej: dezbateri organizate de grupa sindicală a Școlii generale nr. 1 din Bacău pe tema „Cum receptăm fenomenul literar contemporan” — acțiune ce a dus la un prețios schimb de păreri între cadrele didactice și poetul Sergiu

Adam de la revista „Ateneu”. Foarte apreciate sînt, de asemenea, seriile de ghicitori, maxime și cugetări organizate de grupa sindicală a Școlii generale nr. 4 din Bacău.

In privința activităților sportive, putem spune că avem mulți iubitori ai sportului în rîndul membrilor de sindicat, care practică tenisul, șahul, fotbalul, atletismul. In dezbateri, s-au făcut aprecieri pozitive la unele spectacole sportive, la activitatea Asociației sportive „Tineretea” a Sindicatelor din învățământ, știință și cultură Bacău, la organizarea campionatului de șah (devenit tradițional) de la Liceul „Lucrețiu Pătrășcanu” etc. Au fost făcute totodată unele propuneri, din care transcriem: Uniunea Sindicatelor din învățământ, știință și cultură să inițieze concursuri cultural-artistice între formațiile din țară, precum și campionate ale asociațiilor sportive din ramura învățământ, care să meargă pînă la faza finală. Formația laureată și echipa campioană să participe la confruntări internaționale, la schimburi de experiență cu colegii din alte țări.

Prof. AURELIA NĂCUȚĂ
președintele Comitetului sindicatului învățământ, Bacău

ITINERARE EDITORIALE

Prof. univ. dr. doc. A. Chircev, lector univ. V. Lăscuș
și prof. T. Fodor :

„Viața școlii”

Sub egida Inspectoratului școlar județean Cluj, a Comitetului sindicatului învățământ și a Casei corpului didactic (coordonatori științifici: prof. univ. dr. doc. A. Chircev, lector univ. V. Lăscuș și prof. T. Fodor), a apărut recent cartea „Viața școlii”.

Lucrarea cuprinde 20 de articole și studii grupate în 5 capitole. Primul capitol cuprinde două studii semnate de A. Chircev și V. Lăscuș, în care autorii se ocupă de problemele cercetării metodico-științifice în școală. Prof. A. Chircev subliniază importanța cunoașterii temeinice a motivelor învățării de către cei chemați să direcționeze activitatea de informare și formare a elevilor. Se procedează, în continuare, la prezentarea modalităților concrete de determinare a motivelor intrinseci, în contextul metodelor — am zice — clasice: observația, conversația, chestionarul, analiza psihologică a produselor activității elevilor.

Ocupîndu-se de „lucrările metodico-științifice pentru gradul didactic I la învățători” (cerințe și exigențe), V. Lăscuș atrage atenția asupra faptului că elaborarea unor atari lucrări nu trebuie să se desfășoare în campanie, ci că este necesar ca această activitate să dobîndească caracter de permanență.

Capitolul II este consacrat citorva aspecte privind educația politică a elevilor. Relația de esență, existentă între politică și educație (V. Lăscuș) este însoțită de înfățișarea citorva acțiuni concrete desfășurate de cadrele didactice pe linia întăririi și adîncirii acestei legături: organizarea și rolul cabinetelor de științe sociale în legarea cunoștințelor social-politice de practica construirii socialismului (A. Negru); contribuția cercurilor de citire a cărții politice în formarea la elevi a convingerilor

politico-ideologice (C. Ganea); educarea dragostei față de clasa muncitoare și partidul ei revoluționar prin predarea istoriei patriei (S. Cîmpeanu și I. Cîmpeanu); predarea istoriei pe baza unor noi metode și principii: problematizarea (A. Stoica) și descoperirea (V. Bota).

Capitolul III este axat pe pregătirea tehnico-productivă prin disciplinele realiste: modalități concrete de programare a lecțiilor de matematică (M. Ionescu și E. Ionescu); structurare și utilizare a materialului intuitiv de biologie în „Sala de științe naturale”, or-

ganizată într-o sală obișnuită de clasă în școlile care nu dispun de laborator special de biologie (N. Daisa); rolul instructiv-educativ al excursiilor în natură (T. Fodor); cercul tinerilor naturalști (V. Guțiu); emisiunile TV în predarea lecțiilor de biologie (A. Vereșezan) ș.a.; menționăm, de asemenea, o parte din rezultatele unui amplu experiment privind dezvoltarea creativității la elevii mici prin jocuri și exerciții aritmetice (R. Mihalevici și col.). Capitolul IV este rezervat timpului liber, care — bine organizat — trebuie să se transforme în timp educativ (T. Abrudan).

Ne-a reținut în mod deosebit atenția, în ultimul capitol — Școala și cadrele didactice —, un articol „Cîteva însemnări cu privire la predarea limbii și literaturii române” (Iuliu Pîrvu).

Intr-un apendice al cărții sînt semnalate cîteva din cele mai recente publicații ale cadrelor didactice.

NICOLAE JURCĂU
cercetător științific
la Centrul de științe
sociale-Cluj

Instrumente destinate activității
independente a elevilor

Editura didactică și pedagogică editează, pentru acest an școlar, Caietul de fizică, destinat elevilor claselor a VI-a. Întocmit de profesorul Mircea Coltofeanu, inspector școlar din București, caietul urmărește să realizeze predarea experimentală a fizicii. Conținutul său îi determină pe elevi „să facă” fizică, să înțeleagă desfășurarea fenomenelor fizice și să-și însușească organic, prin efectuarea unor experiențe, o serie de noțiuni legate de stările fizice ale materiei, de lungime, masă, timp, volum, forță, greutate, viteză, frecvență, căldură, acustică etc.

Tematica și problematica caietului sînt în mare măsură originale, permițînd o corelare strînsă a cunoștințelor teoretice cu practica, aprofundare a caracterului formativ al cunoștințelor de fizică. Prin descoperire dirijată, ele-

vii pot imagina anumite aparate, pot descoperi și cerceta fenomenele fizice. În caietul de fizică, utilizabil împreună cu manualul, se propun noi căi de descoperire a unei legi prin operații și observări directe (legea lui Arhimede). Sînt cuprinse, de asemenea, numeroase probleme, experiențe și jocuri distractive, care contribuie la dezvoltarea gândirii științifice a elevilor.

Intenția de a sprijini și orienta studiul individual al elevilor din diferite nivele de învățământ, prin alcătuirea unor caiete speciale de activitate independentă, sau prin tipărirea unor reviste destinate pregătirii lor, desfășurată în clasă sau acasă, a existat atît în țara noastră, cît și în străinătate.

De pildă, L'Institut Cooperatif de l'Ecole moderne — Pédagogie Freinet, din Franța, a inițiat, în urmă cu cîțiva

ani, editarea unor reviste documentare, cu caracter de lucru, destinate elevilor din învățământul de cultură generală și liceal. Revistele, reunite în colecția „Bibliothèque de travail”, au o apariție lunară — colecțiile pot fi consultate de către cei interesați la Biblioteca centrală pedagogică din București — și abordează teme cuprinse în programele de învățământ ale diferitelor discipline: biologie, geografie, istorie etc. Realizate într-o riguroasă manieră științifică, cu o prezentare grafică sugestivă (scheme, grafice, desene și fotografii color), aceste materiale sînt adevărate instrumente de lucru, deosebit de utile în orientarea studiului individual al elevilor, ca și a documentării lor de specialitate. Concepute pentru trei categorii de vîrstă: școlari mici, preadolescenți și adolescenți, colecțiile respectă deopotrivă particularitățile individuale și pe cele de vîrstă ale elevilor, evită supraîncărcarea printr-o judicioasă repartizare și sistematizare a problemelor tratate, contribuind la formarea unui adevărat spirit științific de lucru.

OANA ANDREESCU

24 octombrie: Ziua internațională a Națiunilor Unite

TINERETUL VĂZUT DE NAȚIUNILE UNITE

de S. A. CHEDID, directorul Centrului
de informare al O.N.U. la București

Adunarea Generală a Națiunilor Unite a adoptat, la 7 decembrie 1965, Declarație conținând șase principii privind promovarea în rândurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare.

De atunci, Adunarea Generală și Consiliul economic și social au subliniat, în nenumărate rânduri, rolul însemnat pe care tinerii îl sunt chemați să-l joace în lume.

La 28 octombrie 1969, Adunarea Generală a adoptat o importantă rezoluție care definea țelurile și metodele prin care tineretul putea fi orientat, în mod eficace, către progresul spiritual și material al tuturor popoarelor.

În spiritul acestor două rezoluții și al activităților care le-au urmat, la nivel național și internațional, Organizația Națiunilor Unite a reunit la New York în iulie 1970, primul Congres mondial al tineretului. Scopul acestui congres a fost acela de a atrage atenția tinerilor asupra principalelor probleme ce se pun în fața omirii, de a le oferi ocazia să-și exprime punctele de vedere, pe de o parte asupra păcii pe de altă parte asupra progresului și de a găsi mijloacele prin care ei ar putea sprijini acțiunea Națiunilor Unite.

În septembrie 1971, O.N.U. organiza un colochiu cu tema: participarea tineretului la cel de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare; la rîndul său, această reuniune avea să formuleze 19 recomandări de cea mai mare importanță.

Participarea efectivă a tinerilor la soluționarea marilor probleme mondiale era astfel lansată și întărită prin diferite inițiative naționale, regionale, interregionale și internaționale care ne-ar cere prea mult timp și s-ar dovedi fastidios a le enumera aici. Să menționăm doar că problema este de atunci înscrisă cu regularitate, și sub diferite forme, pe ordinea de zi a Națiunilor Unite. Chiar în acest an, comunicarea cu tineretul și cu organizațiile internaționale de tineret va face obiectul unei examinări aprofundate în cadrul celei de-a XXVIII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

Această rapidă enumerare ne obligă să stabilim o fișă de identitate a „tineretului” și să schițăm unele dintre aspectele și problemele care îl privesc și pe care Națiunile Unite se străduiesc să le evalueze.

Oricare ar fi particularitățile mediului în care trăiește, tinerul are o misiune de îndeplinit, misiune în cadrul căreia efortul pe care trebuie să-l desfășoare este de fapt invers proportional cu avantajele ce îi revin. Astfel, el trebuie să lupte pentru ca să încetănească justiția acolo unde ea nu există decât într-un stadiu incipient; trebuie să cheltuiască mult mai multă energie decât este de obicei necesară pentru a-și dezvolta cunoștințele atunci când are la îndemână mijloace rudimentare în acest scop, sau să lucreze în condiții extenuante pentru a da un randament derizoriu atunci când unelele pe care le folosește pentru aceasta sînt primitive.

Activitățile sale în lume variază în funcție de regimul politic, economic și social în care trăiește, de gradul de dezvoltare al mediului său de posibilitățile de pregătire profesională puse la dispoziția sa și de mijloacele care îi sînt oferite spre a beneficia el însuși și a face să beneficieze de pregătirea sa colectivitatea căreia îi aparține.

Prin constatările de acest fel, sînt evaluate reformele ce urmează a fi introduse, atât în cazul supradezvoltării, cît și al subdezvoltării; în ceea ce privește aceasta din urmă se cuvine să reținem faptul că toate țările în curs de dezvoltare, care acoperă mai mult de două treimi din suprafața locuită a pămîntului și constituie aproape trei pătrimi din populația sa, nu aduc decît 14% din produsul național brut mondial, 7% din producția industrială mondială și 35% din producția alimentară mondială.

Procentele de natalitate în aceste țări sînt foarte ridicate, iar vîrsta mijlocie se află cu mult sub nivelul celei normale din cauza mortalității foarte crescute printre adulți; rezultă de aici că ne aflăm în fața unui surplus de tineri, cu toate problemele ce le sînt puse în față de nivelul scăzut de dezvoltare.

Într-adevăr, mai mult de jumătate din populația mondială este analfabetă și, din toți copiii lumii, au acces la învățatură doar mai puțin de jumătate; în țările cele mai puțin avansate producția internă medie abia se ridică la 100 de dolari pe an și pe cap de locuitor, fără a mai vorbi de disparități și de reducerile de bază. Or, o mare parte din cele 70 000 000 de suflete, care reprezintă creșterea demografică netă în lume, agravează în mod considerabil această situație.

Se poate deduce de aici cît este de uriasă acțiunea ce trebuie dusă pentru sensibilizarea tinerilor de pe toate meridianele într-o lume în care sursele de ajutor bilateral și multilateral reunite se ridică doar la șapte miliarde de dolari, în timp ce cheltuielile pentru înarmare au depășit 220 miliarde de dolari pe an.

Să stabilești priorități în acțiune? Lucrul acesta este într-adevăr necesar, dar implică înainte de toate concepții și planuri în care spiritul,

Kurt Waldheim, secretar general al Organizației Națiunilor Unite, în mijlocul pionierilor bucureșteni cu prilejul inaugurării „Școlii Națiunilor Unite” din București

brațele, unealta și materia să se completeze unele pe altele pentru a forma un tot și a atinge obiectivele propuse.

S-ar impune acum să părăsim considerentele de ordin abstract, pentru a căuta exemple palpabile în domeniul experiențelor ce se află în curs de desfășurare. Și, pentru că ne aflăm în România, voi vorbi de unele dintre constatările mele în această țară; mă grăbesc însă să adaug că așa fi cîtal România, ca exemplu, chiar dacă m-aș fi aflat în altă țară, într-ălta consider drept o garanție pentru viitor locul de frunte pe care ea îl rezervă tineretului în planurile sale de dezvoltare.

Prin tradiție și prin mijloacele create astăzi, tineretul din România este în centrul preocupărilor naționale legate de dezvoltare și de progres sub toate formele lor.

Oriunde te uiți, găsești instituții și acțiuni destinate tineretului: licee, biblioteci, universități, școli profesionale, institute, ansambluri artistice, conservatoare, cluburi, case de cultură, terenuri de sport, laboratoare, colonii și tabere de vacanță, servicii medicale, control alimentară etc.; formarea trupurilor și a spiritelor — educația în spiritul păcii pe care o realizați aici, nu o dovedește cu prisosință? —, perfecționarea tehnicilor și reciclarea profesională sînt

punți care leagă strîns creuzetul pregătirii de cimpul larg și variat al producției și al productivității.

Prin această puternică organizare, în care nimic nu este lăsat la îndoială, România a putut nu numai să recîștige numeroși ani de înfrîngere, datorată evenimentelor istorice pe care a fost nevoită să le trăiască, dar, de asemenea și în primul rînd, să privească viitorul cu încredere.

Este neîndoios că toate aceste posibilități fac ca România să fie predestinată a deveni, în numeroase privințe, o națiune-pilot în domeniul cooperării tinerilor, realizînd cu unii schimburi de experiență, iar pe alții făcîndu-i să profite de ele în spiritul avantajului reciproc.

Conferința economică pentru Europa își va ține peste cîteva luni lucrările la București; în mai puțin de un an, această capitală va găzdui primul și cel mai mare congres mondial al populației, organizat de Națiunile Unite.

Indicii de acest fel nu pot fi înșelători; ei arată clar că, prin dinamismul său îndreptat pe calea dezvoltării, România a ajuns să se impună atenției mondiale datorită capacității sale de a forma nu numai tineri cu o pregătire tehnică ultramodernă, dar și tineri în stare să-și pună priceperea și cunoștințele lor în serviciul cooperării, păcii, înțelegerii și prieteniei.

MENTIUNI • MENTIUNI • MENTIUNI

Corpul profesoral

În noul an școlar, numărul învățătorilor și profesorilor care predau în școlile și în învățămîntul superior din R.P. Bulgaria se ridică la aproximativ 120 000 ceea ce reprezintă dublul numărului de cadre didactice din anul 1939. Pregătirea lor se realizează în prezent în 20 de școli pedagogice (acum 30 de ani nu existau decît patru). Universitățile din Sofia, Plovdiv, Tirnovo, Institutul pedagogic superior și Institutul superior de pedagogie muzicală asigură cadrele necesare pentru cursurile secundare (clasele IX—XI) ale școlii generale, pentru școlile profesionale și tehnice, în timp ce 15 institute semisuperioare pregătesc învățători și pedagogi pentru școlile primare și grădinițele de copii. Unele din aceste institute au, de asemenea, sarcina de a pregăti pe cei care predau activitățile practice, al căror rol crește în învățămîntul bulgar.

Un centru de tehnologie a învățămîntului

Creat cu concursul UNESCO, Centrul național de tehnologie a învățămîntului din R.P. Ungară își propune să contribuie la învățarea noilor metodologii de predare, la asimilarea și aplicarea rezultatelor obținute în acest sens peste hotare, să sprijine cercetarea pedagogică maghiară pentru creșterea eficienței învățămîntului. De asemenea, centrul are ca sarcină fabricarea experimentală de mijloace și instrumente de învățămînt audio-vizual, ca: filme fixe, filme cinematografice, benzi de magnetofon etc., coordonarea producției lor industriale și repartizarea instrumentelor tehnice în învățămînt.

Pentru buna înzestrare și funcționare a Centrului, guvernul R.P. Ungare alocă suma de 210 milioane de forint, iar UNESCO o subvenție de 1 150 000 de dolari.

Învățămîntul general

Documentele de partid și de stat indică, în Uniunea Sovietică, trecerea, pînă în anul 1975, la învățămîntul me-

diu general în rîndurile tineretului. De pe acum, 75 la sută din elevii absolvă școlile medii. În anul curent, aceasta reprezintă 3 700 000—3 800 000 de persoane. Diplomele de absolvire a școlilor de opt ani au fost obținute în acest an de cinci milioane de tineri, ceea ce reprezintă 92% din cei ce au intrat în clasa I în urmă cu opt ani.

Nivelul de pregătire a populației

În capitala Republicii Democratice Germane, 9,5 la sută din totalul salariaților sînt absolvenți ai unui institut de învățămînt superior și 10,7 la sută, ai unei școli de specialitate. De asemenea, 2,6 la sută dintre muncitorii au trecut examenul de maistri, iar 40,5 la sută au urmat cursuri de specializare. Din rîndul femeilor salariate, 5,8 la sută au studii superioare, 7,8 la sută au absolvit școli de specialitate, iar 38,8 la sută au urmat cursuri de specializare.

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură